ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 74ον ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 1938. Ἀριθ. 2

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

«Ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις».
Ματθ. ια'. 25.

Ὁ μελετῶν τὴν ἀρχαιότητα καὶ βλέπων τὸν προηγμένον πολιτισμὸν Βαβυλωνίων, Αἰγυπτίων, Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ θαυμάσῃ διὰ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν κατάπτωσιν αὐτῶν καὶ τὴν παχυλὴν ἄγνοιαν περὶ Θεοῦ καὶ τῶν ἰδιοτήτων Αὐτοῦ καὶ τοῦ θελήματος Αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔθνος μικρὸν καὶ ἄσημον, τὸ Ἰσραηλιτικόν, ἄνευ τῶν σπουδαίων τοῦ πολιτισμοῦ ἐκείνων στοιχείων, τῆς φιλοσοφίας, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς καλλιτεχνίας, παρουσιάζει ἀνέκαθεν γνῶσιν σαφῆ, σοβαρὰν καὶ ὑψηλὴν περὶ Θεοῦ καὶ τῶν πνευματικῶν πραγμάτων. Τοῦτο οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ Θείαν ἐπέμβασιν καὶ ἀποκάλυψιν, ἥτις ἐκορυφώθη εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπ' Αὐτοῦ συμπλήρωσιν τῆς ἀποκαλύψεως, γενομένην πάλιν οὐχὶ πρὸς τοὺς τὰ πρῶτα φέροντας μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν τῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ πρὸς ἀνθρώπους τοῦ ὄχλου ἀμαθεῖς καὶ ἀγραμμάτους. Ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν ἐν τῷ προκειμένῳ ἐδαφίῳ δοξάζει τὸν Πατέρα διὰ τὴν θαυμαστὴν ταύτην χάριν πρὸς τοὺς ἁπλοϊκοὺς ἐκείνους ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα, ὡς προσθέτει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς (ι'. 21), «ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι». Εἶναι ἡ μόνη περίστασις, καθ' ἣν ἀναφέρεται ὅτι ἠγαλλιάσθη ὁ Ἰησοῦς. Ὡς Θεὸς εἶχε διαρκῆ ἀγαλλίασιν· διότι οὐδὲν δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν χαρὰν ἐκ τῆς Θεότητος· ἀλλ' ἐν τῇ ἀνθρωπότητι Αὐτοῦ, ἀφ' ὅτου ἐπεφορτίσθη τὴν ἐνοχὴν τῆς ἀνθρωπότητος, ἦτο ***ἄνθρωπος θλίψεων***· καὶ πολλάκις λέγεται ὅτι «ἐταράχθη τὴν ψυχήν», ἅπαξ δὲ ὅτι ἦτο «περίλυπος», ὅτι «ἐδάκρυσεν», ὅτι «ἔκλαυσεν»· ἀλλὰ προκειμένου περὶ τῆς ἀποκαλύψεως καὶ σωτηρίας ***ἠγαλλιάσθη***. Ἐὰν δὲ ἐκεῖνος ἠγαλλιάσθη διὰ τὰ ἀποβλέποντα εἰς ἡμᾶς, πόσῳ μᾶλλον πρέπει νὰ ἀγαλλώμεθα δι' αὐτὰ ἡμεῖς! Ἐχάρης ποτέ, φίλε ἀναγνῶστα, ὅτι ὑπάρχει ἀποκάλυψις; Σκέψαι καλῶς πόσον μέγα πρᾶγμα εἶναι τοῦτο—***ἀποκάλυψις ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ!***—καὶ σκέψαι ὅτι ἔγεινε διὰ σέ! Μανθάνεις ὅτι ὑπάρχει πρὸς σὲ ἐπιστολὴ παρὰ ἀγαπητοῦ ἢ παρ' ἐπισήμου προσώπου, καὶ δὲν σπεύδεις νὰ λάβῃς καὶ ἀναγνώσῃς αὐτήν; Πόσῳ μᾶλλον ἐπιστολήν, ἀποκάλυψιν τῶν σκέψεων καὶ βουλῶν Αὐτοῦ, ἣν σοι ἀποστέλλει ὁ παντοκράτωρ Θεός; Σκέψαι ἰδιαιτέρως, ὦ Χριστιανέ, ὅτι καθ' ὅσον δέχεσαι τὴν ἀποκάλυψιν τὴν ἐκ Θεοῦ, κατὰ τοσοῦτον χαροποιεῖς τὸν Σωτῆρά σου. Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ θέλω ἐξετάσῃ πρῶτον, Τίνες δὲν μετέχουσι τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης· δεύτερον, Τίνες μετέχουσιν αὐτῆς· τρίτον, Τίνι τρόπῳ γίνεται ἡ ἀποκάλυψις.

Α΄. Τίνες δὲν μετέχουσι τῆς ἀποκαλύψεως. «Ταῦτα» εἶναι ἀποκεκρυμμένα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, δηλαδὴ τὰ πνευματικὰ πράγματα. Τοῦτο ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται παράδοξον. Θὰ περιέμενέ τις μᾶλλον αὐτοὶ οἱ σοφοὶ καὶ συνετοὶ νὰ ἦσαν οἱ καταλληλότατοι νὰ ἐννοήσωσι τὰ πνευματικά, ὡς ἔχοντες ἐξησκημένην εἰς σκέψεις τὴν διάνοιαν. Ἀλλὰ συνήθως συμβαίνει πᾶν τοὐναντίον. Ὁ σοφὸς νομίζει ὅτι ἤδη γινώσκει τὰ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, καὶ ὅτι γινώσκει αὐτὰ κάλλιον παντὸς ἄλλου· διὰ τοῦτο, ὅταν λαμβάνῃ τὰς Γραφὰς ἀνὰ χεῖρας, δὲν ζητεῖ νὰ μάθῃ δι᾽ αὐτῶν, ἀλλὰ λαμβάνει θέσιν ἀνακριτοῦ, κρίνει τὰς Γραφάς, καὶ προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ κάπου κάτι ἐσφαλμένον. Καθηγητής τις τῆς Γαλλικῆς ἐρωτηθεὶς διὰ τί δὲν συχνάζει ὅπου κηρύττεται ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη ὅτι ἦτο τοσοῦτον εἰθισμένος νὰ διορθοῖ τὰ γλωσσικὰ σφάλματα, ὥστε, ὁσάκις παρευρέθη εἰς κήρυγμα, ἡ ἕξις ὤθει αὐτὸν νὰ σκέπτηται ἑκάστοτε ποίαν φράσιν καλλιτέραν ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ ὁ λαλῶν ἀντὶ ἐκείνης, ἣν ἐξεφώνει, καὶ οὕτω δὲν ἠδύνατο νὰ παρακολουθῇ τὴν ἔννοιαν τῶν λεγομένων, ὥστε νὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτῶν. Οὕτω καὶ ὁ σοφός, λαμβάνων ἀνὰ χεῖρας τὸν Θεῖον τόμον, ἔχει τὸν πειρασμὸν νὰ κρίνῃ τὰ λεγόμενα ἐκ τῶν ἰδεῶν, ἃς αὐτὸς ἐκ τῶν προτέρων ἔχει σχηματίσῃ, καὶ συνεπῶς ἀποκλείει ἑαυτὸν τῆς πνευματικῆς ὠφελείας.

Δὸς τεμάχιον ὑφάσματος εἰς διευθυντὴν ἐργοστασίου ὑφαντουργικοῦ· εὐθὺς θὰ τὸ ἐξετάσῃ, θὰ τὸ ἐπικρίνῃ ἢ θὰ τὸ μιμηθῇ. Δὸς τὸ αὐτὸ εἰς ἔμπορον· θὰ τὸ ἐξετάσῃ καὶ αὐτός, καὶ ἢ θὰ τὸ κρατήσῃ ὡς δεῖγμα, ἵνα δώσῃ παραγγελίαν εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ἢ θὰ τὸ ἀπορρίψῃ ὡς ἄχρηστον αὐτῷ. Δὸς τὸ αὐτὸ εἰς γυναῖκα πτωχὴν μὲ ῥακένδυτον τέκνον· εὐθὺς θὰ τὸ λάβῃ ὥς τι πολύτιμον, καὶ θὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ διὰ τὸ τέκνον της. Δὸς τὰς Γραφὰς εἰς τὸν σοφὸν καὶ συνετὸν τοῦ κόσμου τούτου, τὸν ὑπερήφανον διὰ τὰς γνώσεις του καὶ γαυριῶντα διὰ τὰς δυνάμεις του· θὰ φυλλομετρήσῃ αὐτάς, θὰ τὰς χαρακτηρίσῃ ὡς καταλλήλους διὰ γραίας καὶ παιδία καὶ θὰ τὰς τοποθετήσῃ εἰς τὴν ἀπωτάτην γωνίαν τοῦ ἀνωτάτου διαμερίσματος τῆς βιβλιοθήκης του. Δὸς τὰς Γραφὰς εἰς ἄνθρωπον τεταπεινωμένον ἐκ τῶν συχνῶν του πτώσεων καὶ ζητοῦντα σωτηρίαν, καὶ εὐθὺς θὰ ἐγκολπωθῇ τὸ βιβλίον, καὶ τοῦτο θὰ καταστῇ ὁ σύντροφος τῆς ζωῆς του καὶ ὁ παρήγορος τῶν δυσκολιῶν του φίλος.

Ὁ σοφὸς ἔρχεται μὲ προκατάληψιν καὶ μὲ προδιαγεγραμμένον πρόγραμμα, ὡς ὁ Νεεμὰν προσερχόμενος πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ (Βασ. Β΄. (Ἑβδομ. Δ΄) ε΄. 11), καὶ ἔχει τὴν ἀπαίτησιν ὁ Θεὸς νὰ συμφωνήσῃ μετ᾽ αὐτοῦ, οὐχὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Οὐδόλως παράδοξον ὅτι δὲν εὑρίσκει κατὰ τὴν προσδοκίαν αὐτοῦ.

Ὁ σοφὸς ἔχει συναίσθησιν ἀξιοπρεπείας· δὲν ταπεινοῦται, δὲν ὁμολογεῖ ἄγνοιαν. Ἐὰν ὁ πλοῦτος ἔχῃ ὄγκον, ὁ πλοῦτος τῶν γνώσεων ἔχει ὄγκον μεγαλείτερον.

Ὁ σοφὸς ἔχει πεποίθησιν εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις, καὶ ἐννοεῖ νὰ δοκιμάσῃ αὐτὰς καὶ ἐν τῇ θρησκείᾳ· ὅθεν πειρᾶται νὰ ἀποκλείσῃ τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν Γραφῶν καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ἐν αὐταῖς ἀνθρωπίνως. Ἀδιαφορεῖ ἂν οὕτως ἀνατρέπεται ὁ Χριστιανισμός, καὶ τίθενται ἐν ἀμφιβόλῳ γεγονότα μεμαρτυρημένα ὑπὸ αὐτοπτῶν μαρτύρων, οἵτινες τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν ἐσφράγισαν διὰ τοῦ

αἵματος αὐτῶν. Οὕτως ὁ σοφὸς ἀδυνατεῖ νὰ ἴδῃ τὸν Θεὸν ἐν ταῖς Γραφαῖς, ἐπειδὴ ὡς ἄλλος Οἰδίπους ἐξετύφλωσεν ἑαυτόν.

Βεβαίως δὲν ἐμποδίζει ἡ σοφία καὶ σύνεσις τοῦ κόσμου τούτου, ἐὰν ὁ τοιαῦτα προσόντα κατέχων γινώσκῃ τὰ ὅρια τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων ὅτι περικλείονται ἐντὸς τοῦ ὁρατοῦ καὶ αἰσθητοῦ, καὶ ἐν ταπεινώσει λαμβάνῃ τὴν θέσιν μαθητοῦ, ἵνα παραλάβῃ ἐξ ἀποκαλύψεως τὰς πέραν τῶν ὁρίων τούτων γνώσεις αὐτοῦ. Καὶ οὕτω δὲ πάλιν εἰς ἔτι βαθυτέραν κατανόησιν τῶν ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθειῶν θὰ προβαίνῃ, ἐὰν ζητῇ παρὰ Θεοῦ τὴν χάριν, μηδεμίαν πεποίθησιν ἔχων εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμεις. Ὡς ἔλεγέ ποτε ὁ ἱδρυτὴς τῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ σταθμῶν τῆς Σινικῆς Ἀποστολῆς Hudson Taylor, «ὁ προοδεύων Χριστιανὸς προβαίνει ἀπὸ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας πρὸς τὸ λίκνον».

Β΄. Τίνες μετέχουσι τῆς ἀποκαλύψεως. Ἡ ἀποκάλυψις γίνεται εἰς τὰ «νήπια». Παρατήρησον τὸ νήπιον πῶς μανθάνει βαθμηδὸν παρακολουθοῦν τὰ πέριξ γινόμενα καὶ μιμούμενον τοὺς ἤχους, οὓς ἀκούει. Ἡ δυσκολία ἄρχεται, ὅταν τὸ νήπιον γείνῃ παιδίον καὶ ἀποκτήσῃ βαθμόν τινα κρίσεως. Τότε ἀνάγκη πολλοὺς κόπους νὰ καταβάλλωσι γονεῖς καὶ διδάσκαλοι, ἵνα αἱ γνώσεις εὕρωσιν εἴσοδον εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ.

Νήπια ἐννοεῖ ὁ Κύριος ἡμῶν τοὺς μὴ ἔχοντας προεσχηματισμένας ἰδέας περὶ τῶν πνευματικῶν πραγμάτων, τοὺς μὴ προσερχομένους πρὸς Αὐτὸν μὲ οἱανδήποτε προκατάληψιν. Εἶναι πολλάκις εὐκολώτερον νὰ εὐαγγελισθῇ ὁ εἰδωλολάτρης τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τὸν κατ᾽ ὄνομα Χριστιανόν· διότι ἐκεῖνος δὲν ἔχει προεσχηματισμένας ἰδέας περὶ Χριστιανισμοῦ, καὶ παραλαμβάνει ὅ,τι ἀκούει ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου· ἐνῷ οὗτος νομίζει ὅτι εἶναι Χριστιανός, διότι διῆλθε διά τινων ἐξωτερικῶν τελετῶν καὶ προσέλαβε Χριστιανικόν τι ὄνομα, καὶ ἴσως νομίζει ὅτι τοῦ λοιποῦ ἀρκοῦσι δι᾽ αὐτὸν καλά τινα ἔργα ἵνα καλύψωσι τὰς πολλάς του ἁμαρτίας, ἢ φρονεῖ ὅτι ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀγαθότητι Αὐτοῦ θὰ συγχωρήσῃ τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα. Πόσον δύσκολον εἶναι τοιαῦται ἰδέαι, βαθέως ἐρριζωμέναι ἐν τῇ καρδίᾳ, νὰ ἐκριζωθῶσιν ἵνα ἐμφυτευθῶσιν αἱ Εὐαγγελικαὶ ἀλήθειαι! Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἀπορρίψῃ τις πᾶσαν προϋπάρχουσαν ἰδέαν, ἣν ἐξ ἰδίων ἐμόρφωσεν ἢ παρ᾽ ἄλλων καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν Γραφῶν παρέλαβε, καὶ νὰ δεχθῇ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν μικροῦ μαθητοῦ ἐνώπιον τῶν Γραφῶν. «Ἐάν τις μεταξύ σας νομίζῃ ὅτι εἶναι σοφὸς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἂς γείνῃ μωρὸς διὰ νὰ γείνῃ σοφός» (Κορ. Α΄. γ΄. 18). Εἶναι ἀδύνατον νὰ πληρωθῇ ποτήριον ἤδη ἐξ ἄλλου ὑγροῦ πεπληρωμένον, ἐὰν μὴ κενωθῇ πρῶτον ἐκ τοῦ ἄλλου ἐκείνου ὑγροῦ.

Ἐν ὅσῳ ὁ ἄνθρωπος ἔχει πεποίθησιν εἰς ἑαυτόν, εἰς τὴν ἰδίαν του ἀξίαν καὶ δικαιοσύνην, εἰς τὴν ἰδίαν του ἀγαθότητα καὶ ἀρετήν, δὲν εἶναι νήπιον ἀδύνατον καὶ ἀπροστάτευτον, ἀλλ᾽ εἶναι ἀνὴρ ἐπαρκῶν (ἢ νομίζων ὅτι ἐπαρκεῖ) εἰς τὰς περιστάσεις καὶ ἀνάγκας αὐτοῦ. Δὲν ἔχει ὁ τοιοῦτος χρείαν ἔξωθεν βοηθείας, ἀδιαφορεῖ πρὸς πᾶσαν προτεινομένην διαφώτισιν, περιφρονεῖ πᾶσαν ἀντίθετον πρὸς τὴν ἰδικήν του γνώμην καὶ ἀποκρούει πᾶσαν συμβουλήν. Αὕτη λοιπὸν ἡ αὐτοπεποίθησις, ἡ τόσον ἀνδρικὴ καὶ ἀξιοπρεπὴς φαινομένη, εἶναι τὸ μέγα ἐμπόδιον εἰς τὴν κατανόησιν τῶν Θείων πραγμάτων· καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπορ-

ρίψη τις εἰλικρινῶς τὴν στάσιν ταύτην τὴν ὑπερήφανον καὶ νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα καταστῇ κατάλληλος ὅπως κατανοήση τὴν ἐκ Θεοῦ ἀποκάλυψιν. Ὁ χάρτης πρέπει νὰ ᾖ ἄγραφος, ἵνα γράψη ἐπ᾿ αὐτοῦ ὁ Βασιλεὺς τὰς σκέψεις του.

Ἀνάγκη ἐπ᾿ ἴσης νὰ ἀπορρίψη τις εἰλικρινῶς πᾶσαν προσκόλλησιν εἰς οἱανδήποτε ἁμαρτίαν. Καθὼς ὁ ὀφθαλμὸς δὲν δύναται νὰ ἴδη καθαρῶς ὑπάρχοντος καταρράκτου ἢ καὶ μικρᾶς οὐλῆς εἰς τὸ κέντρον τοῦ κερατοειδοῦς, ὁπότε τὰ ἀντικείμενα φαίνονται συγκεχυμένα, οὕτως ἡ ψυχὴ δὲν δύναται νὰ ἴδη καθαρῶς τὰ θεῖα πράγματα, ἐὰν ὑπάρχη ἁμαρτία τις, ἣν ὁ ἄνθρωπος ἀνέχεται καὶ περιθάλπει. «Γίνεσθε νήπια εἰς τὴν κακίαν» εἶναι παραγγελία τοῦ Ἀποστόλου (Κορ, Α΄. ιδ΄. 20), πρὸς τὴν ὁποίαν πᾶς Χριστιανὸς ἀληθὴς ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ. Ἐν ὅσῳ ἁμαρτίαν τινὰ ἀγαπᾷς καὶ εἰς αὐτὴν ὑποχωρῇς, ἡ πνευματική σου ὅρασις παραβλάπτεται καὶ ἡ ἀντίληψις τῶν πνευματικῶν πραγμάτων συσκοτίζεται· θὰ ἀποβῇ ἀδύνατον εἰς σὲ νὰ γνωρίσῃς αὐτὰ ὡς ἔχουσιν.

Γ΄. Πῶς γίνεναι ἡ ἀποκάλυψις. Ἡ ἀποκάλυψις δὲν γίνεται πλέον διὰ φωνῶν, ὁράσεων καὶ ἐνυπνίων. Ταῦτα ἦσαν ἀναγκαῖα ἐν ἀρχῇ, ἕως οὗ συμπληρωθῇ ἡ Ἁγία Γραφή, ἥτις ἐδόθη ἵνα ὑπάρχη βεβαιότης περὶ τῶν ἀποκαλυφθέντων. Ἔκτοτε ἡ ἀποκάλυψις γίνεται ***διὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς.*** Λαμβάνων τὸ μακάριον τοῦτο βιβλίον ἀνὰ χεῖρας, λαμβάνεις τὸν δέκτην τοῦ τηλεφώνου, δι᾿ οὗ δύνασαι νὰ ἀκούσῃς τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ λαλοῦσαν πρὸς σέ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι Μωϋσῆς καὶ Δαβὶδ καὶ προφῆται καὶ ἀπόστολοι, ἄνθρωποι δηλαδὴ ὡς ἡμεῖς, ἔγραψαν τὰς σελίδας αὐτῆς· βλέπεις τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀναφερόμενα, ἀκούεις περὶ διαφόρων περιστατικῶν τῆς ζωῆς αὐτῶν· ἀλλ᾿ εἰς πάντα ταῦτα ὑπάρχει τι πέραν τοῦ ἰδιαιτέρου καὶ προσωπικοῦ. Εἶναι πάντες οὗτοι ὁμοιοπαθεῖς πρὸς ἡμᾶς· ἀλλ᾿ εἰς τὰς περιστάσεις αὐτῶν ἐνήργησεν ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὰς ἀπορίας αὐτῶν ἀπεκρίθη ἡ λεπτὴ φωνὴ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ (Βασ. Α΄ (Ἑβδ. Βασ. Γ΄) ιθ΄. 12, 13), καὶ αὐτοὶ ὡδηγήθησαν ἐκεῖνα ἀκριβῶς νὰ σημειώσωσι, τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν διδακτικὰ καὶ φωτιστικὰ διὰ πάντα ἄνθρωπον (Ρωμ. ιε΄. 4), ὡς ὑπῆρξαν δι᾿ αὐτούς. Αὐτοὶ ἔγραψαν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ ἦτο τὸ ὁδηγοῦν τὸν κάλαμον αὐτῶν καὶ ἐμπνέον τὰς σκέψεις αὐτῶν (Πέτρ. Β΄. α΄. 21)· ὥστε ὁ ἀναγινώσκων οὐχὶ μὲ τὴν ἔπαρσιν τοῦ σοφοῦ ἀλλὰ μὲ τὴν ἁπλότητα τοῦ νηπίου ἀκούει τὴν λεπτὴν αὐτὴν φωνὴν τοῦ Πνεύματος ἠχοῦσαν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ τὰ πνευματικὰ πράγματα γίνονται εἰς αὐτὸν πραγματικά.

Ὁμοίως ἡ ἀποκάλυψις γίνεται ***διὰ τῆς ἀκροάσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ κηρυττομένου.*** Δυστυχῶς πᾶν κήρυγμα δὲν εἶναι τοῦ Εὐαγγελίου κήρυγμα. Δύναται ὁ κηρύττων ν᾿ ἀναλάβῃ τὴν πραγματείαν ζητήματός τινος πολτικοῦ ἢ ἐθνικοῦ· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου· εἶναι ἁπλῶς ὁμιλία ἢ διάλεξις πολιτικὴ ἢ ἐθνική, ἀξία μὲν ἴσως πάσης τιμῆς καὶ προσοχῆς, ἀλλὰ κατάλληλος μόνον δι᾿ αἴθουσαν πολιτικοῦ τινος συλλόγου ἢ διὰ ὑπαίθριόν τινα διαδήλωσιν, οὐχὶ διὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Δύναται ὁ κηρύττων νὰ πραγματευθῇ θέμα τι κοινωνικὸν ἢ ἠθικόν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶναι

κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου· εἶναι ἁπλῶς ὁμιλία ἢ διάλεξις κοινωνιολογικὴ ἢ ἐκ τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας, ὠφέλιμος μὲν ἴσως καὶ ἀναγκαία καὶ ἐπίκαιρος, ἀλλὰ κατάλληλος δι' αἴθουσαν κοινωνιολογικοῦ τινος συλλόγου ἢ διὰ σχολικήν τινα ἕδραν, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα λατρεύεται ὁ Θεός. Τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὡς ἀντικείμενον καὶ σκοπὸν ***νὰ ὑψώσῃ τὸν Χριστὸν*** καὶ νὰ ὁδηγήσῃ τὴν πλανωμένην καὶ ταλαιπωρουμένην ψυχὴν εἰς Αὐτόν. Ὅπου δὲ οὕτω πως κηρύσσεται ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ ἡ ψυχὴ ἔρχεται εἰς συναίσθησιν τῆς ἑαυτῆς καταστάσεως, βλέπει τὴν ἀνάγκην σωτηρίας καὶ ἀπαλλαγῆς καὶ ἀποκαλύπτεται οὕτως εἰς αὐτὴν ἐν ὅλῳ τῷ μεγαλείῳ αὐτοῦ ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὡς τὸ μόνον αὐτῆς καταφύγιον· βαθμηδὸν δὲ διὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος βλέπει ὁ οὕτως ὠφεληθεὶς ἀκροατὴς περισσότερα κάλλη εἰς τὸν Θεῖον Σωτῆρα καὶ ἀνωτέρας βαθμίδας προαγωγῆς καὶ ἀναπτύξεως πνευματικῆς, αὐξανόμενος οὕτως εἰς τὴν χάριν καὶ εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ (Πέτρ. Β'. γ'. 18). Διὰ τοῦτο ἀδικεῖ ἑαυτὸν ὁ μὴ συχνάζων ὅπου κηρύττεται ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτοῦ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀποκάλυψις εἶναι κατὰ πρῶτον ἡ εἰς τὴν ψυχὴν φανέρωσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς ζῶντος καὶ παρόντος Σωτῆρος, ἐξασφαλίζοντος εἰς αὐτὴν τὴν πλήρη τοῦ παρελθόντος ἄφεσιν, τὴν ριζικὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου ἀνακαίνισιν καὶ τὴν ἐξασφάλισιν νικηφόρου μέλλοντος. Ἔπειτα ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς Υἱὸς γινώσκων μόνος αὐτὸς τὸν Πατέρα, ἀποκαλύπτει Αὐτὸν εἰς τὴν ψυχὴν ὡς τὸν οὐράνιον αὐτῆς Πατέρα, λαμβάνοντα αὐτὴν ὁριστικῶς καὶ διὰ παντὸς ὑπὸ τὴν παντοδύναμον Αὐτοῦ προστασίαν. Οὕτω δὲ ἀκολουθεῖ ζωὴ διαρκοῦς ἀνταποκρίσεως μεταξὺ τοῦ ἐν οὐρανοῖς Πατρὸς καὶ τοῦ ἐπὶ γῆς τέκνου, ζωὴ ὄντως εὐτυχὴς καὶ ἀρρήτως ἔνδοξος.

* * *

Καὶ σήμερον ὁ Ἰησοῦς ἀγαλλιᾶται, ὁπόταν τοιαύτη ἀποκάλυψις γίνηται εἰς τὴν ψυχήν· διότι μὲ τοιαύτην ἀποκάλυψιν συμβαδίζει ἡ σωτηρία. Καὶ σήμερον ἀγαλλιᾶται, ὁπόταν ὁ ἄνθρωπος λαμβάνῃ ἀνὰ χεῖρας τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπορρίπτων πᾶσαν προκατάληψιν λαμβάνῃ τὴν θέσιν τοῦ νηπίου καὶ ἐμποτίζεται εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Γραφῶν. Καὶ σήμερον ἀγαλλιᾶται, ὁπόταν ἐν ταπεινώσει καὶ ἀφοσιώσει εἰς τὴν ἀλήθειαν προσέρχηταί τις εἰς ἀκρόασιν τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἀποκαλύπτεται ὁ Χριστὸς ἐσταυρωμένος, ἡ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ ἀγάπη καὶ ἡ ἀκατάληπτος τοῦ Υἱοῦ ταπείνωσις καὶ θυσία. Καὶ σήμερον ἀγαλλιᾶται, ὁπόταν ὁ ἀληθὴς Χριστιανὸς προβαίνῃ εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ Θεῖον θέλημα. Εἰς ἡμᾶς ἀπόκειται, ὦ ἀναγνῶστα, νὰ παρέχωμεν τὰς ἀφορμὰς ταύτας εἰς τὸν τοσοῦτον ἀγαπήσαντα ἡμᾶς Ἰησοῦν νὰ ἀγαλλιᾶται, καθήμενος ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς ἐν οὐρανοῖς.

(Χριστ. Μελέται, Β'. σελ. 327 ἑπ.). ***Ξ. Π. Μόσχου.***

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΕΝ ΤΩ ΚΟΣΜΩ

«Δὲν δύνασθε νὰ πίνητε τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου καὶ τὸ ποτήριον τῶν δαιμονίων· δὲν δύνασθε νὰ ἦσθε μέτοχοι τῆς τραπέζης τοῦ Κυρίου καὶ τῆς τραπέζης τῶν δαιμονίων».
Α΄. Κορ. ι΄. 21.

Τὸ ζήτημα τοῦ Χριστιανοῦ ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι πολὺ εὐρὺ θέμα. Θὰ ἐξετάσωμεν μίαν ἄποψίν του μόνον—ἐκείνην, ἡ ὁποία σχετίζεται μὲ τὴν συμμόρφωσιν ἢ μὴ συμμόρφωσιν τοῦ Χριστιανοῦ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐδάφιον ἔχει ὑπ' ὄψει του τὸν εἰδωλολατρικὸν κόσμον μὲ ὅλα τὰ ἐξαρτήματά του. Ὁμιλεῖ κατηγορηματικῶς, χωρὶς νὰ ζητῇ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἄποψίν του, διότι μεταξὺ τῶν δύο κόσμων, τοῦ εἰδωλολατρικοῦ καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ, ὑπάρχει ἀγεφύρωτον χάσμα καὶ μεταξύ των δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καμμία σχέσις, ἐπικοινωνία ἢ συμβιβασμός.

Ὁ Χριστὸς τὸ εἶπεν ἐπίσης κατηγορηματικῶς: «Δὲν δύνασθε νὰ δουλεύητε Θεὸν καὶ Μαμμωνᾶν», δηλ. δύο κυρίους, τῶν ὁποίων διΐστανται καὶ συγκρούονται τὰ συμφέροντα καὶ αἱ ἀξιώσεις. Καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη δήλωσις ἰσχύει εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Δὲν δυνάμεθα ἑπομένως νὰ συμβιβάσωμεν τὰ ἀσυμβίβαστα· διότι κόσμος καὶ Χριστιανός, τὰ εἴδωλα τοῦ κόσμου καὶ ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τὸ ποτήριον τῶν δαιμονίων καὶ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου, ἡ τράπεζα τῶν δαιμονίων καὶ ἡ τράπεζα τοῦ Κυρίου, εἶναι ἀντίθετα πρὸς ἄλληλα. Καὶ τὰ ζητήματα ταῦτα πρέπει νὰ διατυπόνωνται καθαρὰ καὶ σαφῆ εἰς τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν παντὸς Χριστιανοῦ.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι τὸ καθῆκον τοῦ νὰ μὴ ὑποχωρήσωμεν ποσῶς εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀποχῆς μας ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀντὶ πάσης θυσίας.

Ι. *Ὁ Χριστιανός.*

Ὁ Παῦλος γράφει πρὸς Χριστιανοὺς καὶ μάλιστα πρὸς τοιούτους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ ἐξηδηλώθη μὲ θρίαμβον πραγματικόν.

Ὁ Χριστιανὸς τῆς Κορίνθου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος Χριστιανοῦ πάσης ἐποχῆς. Διότι ἡ Κόρινθος ἦτο τότε ὅ,τι εἶναι σήμερον τὰ μεγάλα κοσμικὰ κέντρα τῆς ἐποχῆς μας, πλήρη ἑλκυστικῶν θελγήτρων, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεδιώκετο καὶ ἐπιδιώκεται ἡ κοσμικοποίησις τοῦ Χριστιανοῦ.

Ὁ Παῦλος, γράφων ὅσα γράφει, ἐννοεῖ νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα ὠμῶς καὶ κατηγορηματικῶς ἐνώπιον τῶν ἀναγνωστῶν του, ὅτι δηλ. εἰς ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κοσμικὸν φρόνημα καὶ τὸ εἰδωλολατρικὸν πνεῦμα ἐπιζητεῖ νὰ καταπνίξῃ κάθε ὑγιᾶ πνευματικὴν ἀρχήν, εἶναι ἀπαραίτητον ὁ Χριστιανὸς νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν σταθεράν αὐτοῦ ἀπόφασιν, χωρὶς ποσῶς νὰ προσπαθῇ νὰ συμβιβάσῃ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των εἶναι καὶ θὰ μένουν αἰωνίως ἀσυμβίβαστα.

Ὁ Χριστιανὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἐπιρροῆς καὶ ἐκ τοῦ

φρονήματος τοῦ ἁμαρσωλοῦ κόσμου. Συνεταύτισε τὴν ζωήν του μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ, Ὁ Χριστιανὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις, ὁμοῦ μὲ τὴν ἔξοδόν του ἐκ τοῦ κόσμου, ἀπεκήρυξε καὶ πάντα τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ὁ κόσμος χρησιμοποιεῖ— ἀπάτην, δόλον, ψεῦδος, μίση, ἀδικίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην κακίαν χρησιμοποιουμένην ὑπὸ τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων.

Πρὸ πάντων ὁ Χριστιανός, ὡς θετικὸν κεφάλαιον, εἶναι ὁ ἐκπρόσωπος πάσης ὑγιοῦς πνευματικῆς ἀρχῆς, δικαιοσύνης, ἀληθείας, ἁγίας ζωῆς, ἐκδηλουμένης ἐν Χριστῷ καὶ διὰ τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι φῶς ἡ ζωή, στοιχεῖον ἐξυψωτικὸν καὶ ἀναμορφωτικὸν ἐντὸς τῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία, καθὼς περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, στερεῖται ὅλων τῶν ὑγιῶν πνευματικῶν ἀρχῶν. Κατ᾽ ἀκολουθίαν «δὲν δύνασθε», λέγει ὁ μέγας Ἀπόστολος, «νὰ πίνητε τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου καὶ τὸ ποτήριον τῶν δαιμονίων· δὲν δύνασθε νὰ ἦσθε μέτοχοι τῆς τραπέζης τοῦ Κυρίου καὶ τῆς τραπέζης τῶν δαιμονίων».

II. *Ἡ τράπεζα καὶ τὸ ποτήριον.*

Ἐπειδὴ εἰς τὸ ἀμέσως ἑπόμενον κεφάλαιον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κάμνει λόγον περὶ τοῦ Δείπνου τοῦ Κυρίου, δηλ. τῆς Μεταλήψεως ἢ Κοινωνίας, θὰ ἐνόμιζέ τις εὐλόγως ὅτι ἐδῶ περὶ αὐτοῦ πρόκειται. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τοιούτου τινός, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι ὁ κόσμος μὲ τὰ δαιμόνιά του δὲν εἶχε πράγματα τοιαῦτα. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη εἶχε τραπέζας καὶ ποτήρια, ὁ Ἀπόστολος δὲν περιορίζει τὴν ἐφαρμογὴν τῶν λόγων του εἰς αὐτά.

Ὁ Ἀπόστολος τονίζει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν διὰ τὸν Χριστιανὸν νὰ ἦναι εἰς κοινωνίαν ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν μὲ ὅ,τι ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀλήθειαν, τὴν πίστιν, τὴν ἁγνότητα, τὴν εὐσέβειαν, καὶ ἀφ᾽ ἑτέρου μὲ ὅ,τι ἀντιπροσωπεύει τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων τῶν ζώντων ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ εὐαρεστουμένων εἰς αὐτήν.

«Τὸ ποτήριον καὶ ἡ τράπεζα τῶν δαιμονίων» εἶναι γενικὴ ἔκφρασις, διὰ τῆς ὁποίας παρίσταται ὅλη ἡ κοσμικὴ ζωὴ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, ὑπὸ τὴν εὐρεῖαν σημασίαν τῶν εἰδώλων. Διότι εἴδωλα δὲν εἶναι μόνον ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὁ εἰδωλολάτρης προσκυνεῖ καὶ λατρεύει ὡς θεούς, ἀλλὰ πᾶν ὅ,τι εἰς τὴν συνείδησιν ἢ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου καταλαμβάνει κυριαρχοῦσαν θέσιν. Ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ φιλαυτία, ἡ ἰδιοτέλεια καὶ ἡ κενοδοξία, ἡ ἀνθρωπολατρεία καὶ τὸ ὑλικὸν ἢ ὑλιστικὸν φρόνημα ἔχουν σήμερον πολὺ περισσοτέρους ὀπαδοὺς ἀπὸ τὸ σύνολον τοῦ Χριστιανικοῦ ἢ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου. Ὅπου ὑπάρχουν τ᾽ ἀνωτέρω δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ λατρεία τοῦ Θεοῦ καὶ συμμόρφωσις πρὸς τὸ θέλημα Αὐτοῦ.

Ὁ Θεὸς ζητεῖ καρδίαν κενὴν μὲν παντὸς τοιούτου εἰδώλου, πλήρη δὲ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ πνεύματος Αὐτοῦ. Καρδίαν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἦναι ἐνθρονισμένος ὁ Θεὸς—καρδίαν, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν πρώτην καὶ κυρίαρχον θέσιν νὰ κατέχῃ ὁ Χριστὸς καὶ μόνον ὁ Χριστός.

Τοιαύτη καρδία εἶναι ἡ τοῦ τέκνου τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ—τοῦ Χριστιανοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον γράφει τὸ Πνεῦμα διὰ τοῦ δούλου του Παύλου τὴν ἐπιστολήν.

Τοιαύτη καρδία δὲν ἐπιθυμεῖ τὰ τοῦ κόσμου φθαρτὰ πράγματα, ἀλλὰ πλήρης οὖσα τοῦ Πνεύματος, ἐπιζητεῖ μίαν μόνην ἐπικοινωνίαν—τὴν μετὰ τοῦ Πατρὸς Θεοῦ καὶ μετὰ πάντων τῶν ἡγιασμένων τέκνων Του. Καὶ τὴν ἐπικοινωνίαν αὐτὴν δὲν καλεῖται ἁπλῶς νὰ διατηρῇ ἀλλὰ νὰ τὴν καταστήσῃ καθ' ἑκάστην ἡμέραν στενωτέραν τῆς προηγουμένης. Ὁ Θεὸς δὲν ζητεῖ τίποτε ἄλλο εἰ μὴ διακοπὴν πάσης μετὰ τοῦ κόσμου σχέσεως—ἐννοῶν τὸν τρόπον τῆς ζωῆς, τὰς μεθόδους, τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ, τὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει ὁ κόσμος—καὶ ταῦτα, μὲ μίαν ἔκφρασιν, εἶναι ἀσέβεια, ἀπιστία, ἀκαθαρσία, ψεῦδος, ἀπάτη, δόλος, κακία πάσης μορφῆς.

Τὸ χάσμα μεταξὺ τοῦ Χριστιανοῦ καὶ τοῦ κόσμου ὄχι μόνον πρέπει νὰ μένῃ ἀγεφύρωτον, ἀλλὰ κυρίως νὰ γίνεται καθ' ἑκάστην μεγαλείτερον διὰ πάντα Χριστιανόν, ὥστε νὰ μὴ δύναται ποτὲ νὰ μετέχῃ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου.

III. *Πῶς ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἐνεργοῦμεν ἐντὸς τοῦ κόσμου;*

Ὅτι ὁ κόσμος «κεῖται ἐν τῷ πονηρῷ» τὸ γνωρίζουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ὄχι μόνον ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν τὰς πληροφορίας των ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἁπλῶς τὸν κοινὸν νοῦν διὰ νὰ κρίνουν τὴν κατάστασιν τοῦ κόσμου. Ὥστε ἡ Ἁγία Γραφὴ καὶ ἡ πεῖρα τοῦ κοσμικοῦ ἀνθρώπου συμφωνοῦν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ὁ κόσμος λοιπὸν κεῖται ἐν τῷ πονηρῷ καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι κακὸς καὶ ὡς ἄτομον καὶ ὡς κοινωνία.

Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἔχομεν τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐξῆλθεν ἐκ μέσου τοῦ κόσμου, ἀπέσπασε τὰς βλέψεις καὶ τὰ σχέδιά του ἀπὸ τὰ φθαρτὰ καὶ ὑλικὰ πράγματα καὶ τὰ συνεκέντρωσεν ὅλα εἰς τὸν Χριστόν. Καὶ γεννᾶται ἀμέσως τὸ ζήτημα: ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ἀπεβάλαμεν τὸ φρόνημα καὶ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ κόσμου, πῶς φερόμεθα καὶ πῶς ζῶμεν; Κρατοῦμεν στερεῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπεκαλύφθη ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἢ τὸ θυσιάζομεν εἰς τὴν πρώτην τυχοῦσαν περίστασιν διὰ πινάκιον φακῆς, δι' ἓν κοσμικὸν συμφέρον, ἢ διὰ τὸν φόβον τοῦ κόσμου; Προσπαθοῦμεν νὰ προσκολλῶμεν τὰς καρδίας ἡμῶν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν φωνὴν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἢ μήπως λεληθότως καταγινόμεθα νὰ φέρωμεν τὰς ἀπόψεις καὶ τὰ θέλγητρα τοῦ κόσμου μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ; Μήπως ἡ παράστασίς μας μαρτυρεῖ ἐνίοτε ὅτι τίποτε δὲν μᾶς συνδέει μὲ τὴν «Τράπεζαν ἢ τὸ Ποτήριον τοῦ Κυρίου», ἀλλ' ὅτι ὅλα μᾶς κρατοῦν δεσμίους καὶ αἰχμαλώτους εἰς τὰς τραπέζας τῶν συνηθειῶν τοῦ κόσμου;

Ὁ Χριστιανὸς εἰς ὅλα πρέπει νὰ ἦναι Χριστιανὸς—ἁπλοῦς ἀλλ' εὐπρεπής, καθαρός, ἁγνὸς εἰς τὰ αἰσθήματα, τὴν καρδίαν, τὸ πρόσωπον, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν ὁμιλίαν, τὴν ἐργασίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐκδήλωσιν τῆς ζωῆς του. Ἂς ἐμμείνῃ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσίν του ταύτην ἀπὸ τὸ φρόνημα τοῦ κόσμου, καὶ ἂς μὴ προσπαθῇ νὰ συμβιβάσῃ αὐτὸ τὸ κοσμικὸν φρόνημα μὲ τὴν κατὰ Χριστὸν ζωήν, διότι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον. Δὲν δύναται νὰ δουλεύῃ Θεὸν καὶ Μαμμωνᾶν!

† *Π. Γ. Δογγινίδης.*

Η ΣΜΙΚΡΟΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

῞Οταν εἰς τὸν λόγον συνδέωνται ἁρμονικῶς δύο ἐντελῶς ἀντίθετοι ἔννοιαι, λέγομεν ὅτι ὑπάρχει ***σχῆμα ὀξύμωρον***. Τοιαύτην ὀξύμωρον σύνθεσιν ἔχει ὁ ἄνθρωπος. Εἶναι πολὺ μικρὸς καὶ ὅμως εἶναι πολὺ μεγάλος. Τὴν ἀντίθεσιν ταύτην ἐν τῷ ἀνθρώπῳ λίαν ἀκριβῶς ἐκφράζει ὁ Ψαλμῳδὸς ἐν τῷ η΄. ψαλμῷ 3—8: ***«῞Οταν θεωρῶ τοὺς οὐρανούς σου, τὸ ἔργον τῶν δακτύλων σου, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, τὰ ὁποῖα σὺ ἐθεμελίωσας, τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὥστε νὰ ἐνθυμῆσαι αὐτόν, ἢ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὥστε νὰ ἐπισκέπτησαι αὐτόν; Σὺ δὲ ἔκαμες αὐτὸν ὀλίγον τι κατώτερον τῶν ἀγγέλων καὶ μὲ δόξαν καὶ τιμὴν ἐστεφάνωσας αὐτόν.»***

Πραγματικῶς ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εἶναι πολὺ μικρός. Εἰς τὸ Σύμπαν εἶναι σχεδὸν μηδέν. Εἷς κόκκος ἄμμου εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ ὠκεανοῦ ἔχει μεγαλειτέραν ὀντότητα ἢ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ Σύμπαν. Σωματικῶς εἶναι ἐκτεθειμένος εἰς τὰς προσβολὰς φυσικῶν δυνάμεων, αἵτινες εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτεραι τῆς ἰσχύος του. Ὡς πρὸς τὴν ***ἐπάρκειαν*** εἶναι ἀνικανώτερος καὶ τοῦ τελευταίου τῶν ζώων. Μόλις μετὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι εἰς θέσιν νὰ φροντίζῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του. Ἀλλὰ καὶ ***ψυχικῶς*** δὲν εἶναι πολὺ ἱκανός. Αἱ πολλαπλαῖ περιπέτειαι καὶ αἱ ἐνοχλήσεις τοῦ βίου ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ τὸν καταβάλλουν καὶ νὰ τὸν κάμνουν πολὺ δυστυχῆ. Ἐπίσης ***ἠθικῶς*** εἶναι ὑποκείμενος εἰς πᾶν εἶδος παρεκτροπῆς. Καὶ ὅταν ἀκόμη γνωρίζῃ τὸ ὀρθόν, πολλάκις εἶναι ἀνίκανος νὰ τὸ ἀκολουθήσῃ.

Καὶ ὅμως ὁ μικρὸς ἄνθρωπος εἶναι πολὺ μέγας—***ὀλίγον τι κατώτερος τοῦ Θεοῦ*** (ὡς λέγει τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον τοῦ ὡς ἄνω Ψαλμοῦ). Ὁ ἄνθρωπος εἶναι μία μικρογραφία αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὑπὸ μίαν ἔννοιαν ἔχει ὅ,τι καὶ ὁ Θεός. Ἔχει διάνοιαν, διὰ τῆς ὁποίας σκέπτεται, κρίνει, λογικεύεται, φαντάζεται καὶ δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν γνῶσιν ἀπείρων πραγμάτων καὶ ἀληθειῶν. Ἔχει ἔν τινι μέτρῳ ἐλευθερίαν βουλήσεως καὶ ἐνεργείας. Ἔχει συνείδησιν τῆς ὑπάρξεώς του, τοῦ ἐγώ του καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ του περιβάλλοντος. Ἔχει ἠθικὴν φύσιν, δι᾽ ἧς αἰσθάνεται τὸ ὡραῖον, τὸ καλόν, τὸ δίκαιον, τὸ ἀγαθόν. Ἔχει κλίσιν εἰς τὸ νὰ ἀγαπᾷ, νὰ ἀφοσιοῦται, νὰ λατρεύῃ. Ἔχει πνεῦμα, δι᾽ οὗ δύναται νὰ χωρίζηται ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ὕλης καὶ νὰ ἀνυψοῦται καὶ νὰ ἐντρυφᾷ εἰς τὸν κόσμον τοῦ πνεύματος.

Ὑπὸ μίαν ἔννοιαν ἔχει καὶ αὐτός, ὅπως ὁ Θεός, δύναμιν νὰ ἐξουσιάζῃ καὶ νὰ κυβερνᾷ ἄλλα ὄντα, πολλάκις ἰσχυρότερα ἑαυτοῦ. Ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ ἐκμεταλλεύηται θαυμασίως τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Εἶναι ἐπιδεκτικὸς ἀπεριορίστου ἀναπτύξεως καὶ ὑπάρχει ἐν αὐτῷ δυναμικῶς εἷς ἄνθρωπος πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ ὅ,τι εἶναι τώρα.

Εἶναι εἰς ἄκρον σπουδαῖον καὶ ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζωμεν καλῶς καὶ πάντοτε νὰ λαμβάνωμεν ὑπ᾽ ὄψιν τὴν ὀξύμωρον ταύτην σύνθεσίν μας.

Μία ἀπὸ τὰς αἰτίας τῆς ἀποτυχίας πολλῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως αὐτῶν ἀπὸ τοῦ προορισμοῦ των, εἶναι ἀκριβῶς αὐτη—δὲν γνωρίζουν, ἢ

δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὴν τοιαύτην σύνθεσίν των. Λησμονοῦντες ὅτι εἶναι μικροὶ καὶ ἀνίκανοι, ἀλαζονεύονται καὶ ἐν τῇ ἀλαζονείᾳ των συντρίβονται. Ἢ λησμονοῦντες ὅτι εἶναι μεγάλοι, ἐκπίπτουν, ἐξευτελίζονται καὶ ἀπόλλυνται.

Ἡ συναίσθησις τῆς σμικρότητος καὶ τῆς ἀτελείας ἡμῶν πρέπει νὰ μᾶς κάμνῃ ταπεινούς, προσεκτικοὺς καὶ ἐπιμελεῖς. Πρέπει νὰ δημιουργήσῃ εἰς τὴν ψυχήν μας αἴσθημα θαυμασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως πρὸς ὅ,τι βλέπομεν ἀνώτερον γύρω μας. Νὰ ἀναπτύξῃ πρὸ πάντων τὸ αἴσθημα τῆς λατρείας, τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις εἶναι ὑπεράνω ἡμῶν, ἡ Ἀρχὴ πάντων, καὶ ὅστις συντηρεῖ καὶ κυβερνᾷ τὸν κόσμον. Οἱ ἀλαζόνες, οἱ ἀσεβεῖς, οἱ κακοί, οἱ ἄθεοι καὶ οἱ ἄπιστοι, εἶναι τοιοῦτοι, διότι λησμονοῦν πόσον εἶναι μικροί, ἀνίκανοι, ἀνεπαρκεῖς καὶ οὐτιδανοί.

Ἐξ ἄλλου ἡ συναίσθησις τοῦ μεγαλείου ἡμῶν πρέπει νὰ ἀνυψοῖ τὴν ψυχήν μας εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Θείου. Πρέπει διαρκῶς νὰ ἐξευγενίζῃ τὰ αἰσθήματα ἡμῶν, νὰ μορφώνῃ τὸν χαρακτῆρα ἡμῶν, νὰ μᾶς κάμνῃ γενναίους, καρτερικούς, ἀγαθούς, νὰ μᾶς κρατῇ εἰς τὸν δρόμον τῆς προόδου καὶ τῆς τελειοποιήσεως καὶ νὰ μᾶς ἄγῃ σταθερῶς εἰς ὁλοὲν ὑψηλότερα ἰδανικά. Τὸ μεγαλεῖον ἡμῶν εἶναι τόσον μέγα, ὥστε δὲν πρέπει νὰ καταδεχώμεθα νὰ κατερχώμεθα εἰς ἔργα καὶ συμπεριφορὰν ἀναξίαν αὐτοῦ, εἰς ζωὴν μικροπρεπῆ, κοσμικὴν καὶ ἁμαρτωλήν. Αἱ τάξεις αἱ ἀνώτεραι εἴτε εἰς μόρφωσιν εἴτε εἰς πλοῦτον πολλάκις δὲν συγκαταβαίνουν εἰς τὴν τάξιν τῶν πτωχῶν καὶ ἀμαθῶν. Τοῦτο εἶναι ὑψηλοφροσύνη. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁ Χριστιανὸς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ συγκαταβαίνῃ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀσεβῶν, τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν ἀπίστων. Τοῦτο εἶναι μωρία.

Βοστώνη. **Χ. Γ. Τόκας.**

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΕΙΝΟΠΑΘΗΜΑΤΑ (*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5ον

Ἡ Χριστιανικὴ μέθοδος ἐν ἐνεργείᾳ μεταξὺ τῶν πρώτων Χριστιανῶν.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς φαίνεται, ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅτι εὐνοεῖ καὶ ἀντιπροσωπεύει τὰς παθητικὰς τάσεις ἔναντι τῆς ζωῆς — ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῶν κεντημάτων, τῶν πληγμάτων καὶ τῶν περιπετειῶν τῆς ζωῆς. Μήπως δὲν ἐζήτησε παρὰ τῶν ἀνθρώπων νὰ μὴ ἀναμιγνύωνται μὲ τὰ πλούτη, νὰ στρέφωσι καὶ τὴν ἄλλην σιαγόνα, νὰ ὑπάγωσι δύο μίλια ὅταν τις ἀγγαρεύσῃ αὐτοὺς ἓν μίλιον, νὰ δώσωσι καὶ τὸ ἱμάτιον ὅταν τοὺς ἀφαιρέσωσι τὸν χιτῶνα, νὰ διάγωσιν ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων, καὶ νὰ φέρωσι τὸν σταυρόν των ὡς Αὐτὸς ἔπραξε; Φαίνεται ὡς ἀντιμετωπίζων τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ τῆς ὑποταγῆς. Ναί, ἀλλὰ μόνον ἐκ πρώτης ὄψεως παριστάνει τὴν παθητικὴν ταύτην στάσιν· διότι ἐξετά-

(*) Ἐκ τοῦ ἐσχάτως ἐκδοθέντος ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον βιβλίου, ὅπερ συνιστῶμεν θερμῶς εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν (ὅρα Τιμοκατάλογον ἐξωφύλλου).

ζοντες προσεκτικώτερον, εὑρίσκομεν Αὐτὸν ἀντιπροσωπεύοντα τὴν πλέον ἐνεργὸν μέθοδον ὡς πρὸς τὴν ζωήν.

Ἀποσύρεται ἐκ τῆς ζωῆς, μόνον διὰ νὰ εἰσχωρήσῃ περισσότερον εἰς τὴν ζωήν· παραχωρεῖ τὴν ζωήν, μόνον διὰ νὰ κυριαρχῇ ἐπ᾽ αὐτῆς καλλίτερον· ἀφίνει τὴν ζωὴν νὰ κάμνῃ τὰ χειρότερα καὶ ἔπειτα δι᾽ αὐτῆς δεικνύει τὸ καλλίτερον, ὅπερ ὁ Θεὸς ἢ ἄνθρωπος δύναται νὰ δείξῃ. Ἀναλαμβάνει ἐφ᾽ Ἑαυτὸν πᾶν ὅ,τι ὁμιλεῖ ἐναντίον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, πᾶν ὅ,τι ἀναγκάζει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου νὰ θρηνῇ, πᾶσαν ἀδικίαν ἀναγκάζουσαν τοὺς ἀνθρώπους νὰ κατακραυγάζουν ἐναντίον τοῦ Οὐρανοῦ—ἀναλαμβάνει πάντα ταῦτα μεθ᾽ Ἑαυτοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ δι᾽ αὐτῶν τούτων δεικνύει τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Ἡμεῖς δὲ παρασυρόμεθα νὰ εἴπωμεν: «Ναί, ἔκαμε τοῦτο· ἀντιμετώπισε τὴν ζωήν, ὅταν ἦτο θλιβερῶς σκληρά, καὶ τὴν μετεμόρφωσεν· ἀλλ᾽ αὐτὸς ἦτο ὁ τρόπος τοῦ Ἰησοῦ· δὲν δύναται νὰ ἦναι ἰδικός μας». Ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς ὑπενόει ὁ Χριστός. Μετεβίβασε τὴν ζωτικότητα ταύτην εἰς τοὺς ὀπαδούς Του. Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων παριστάνουσι τὴν συνέχειαν τῶν πράξεων τοῦ Ἰησοῦ, κυρίως ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀνθρωπίνων δεινοπαθημάτων καὶ δυσκολιῶν. Εἰς αὐτοὺς αἱ **ἀντιδράσεις** μετεβλήθησαν εἰς **εὐκαιρίας** καὶ τὰ **δεινοπαθήματα** εἰς **ὕμνους.**

Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων εἶναι ἓν βιβλίον πλῆρες ἱλαρότητος. Ἀρχίζει μὲ ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων αἱ καρδίαι πλημμυροῦσιν ἀπὸ πνευματικῆς ζωτικότητος, ὥστε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι βλέποντες αὐτοὺς ἔλεγον ὅτι εἶναι μεθυσμένοι. Πράγματι ἦσαν μεθυσμένοι, ἀλλὰ μὲ τὸν νέον οἶνον τῆς Βασιλείας—οἶνον, ὅστις δὲν ἀφῆκε πονοκέφαλον. Ὅ,τι δὲ ἔκαμνε τοὸς Ἀποστόλους νὰ σκιρτοῦν ἀπὸ νέαν χαρὰν ἦτο ἡ συνείδησις ὅτι εἶχον ἱκανὰς ἐσωτερικὰς δυνάμεις ἵνα ἀντιμετωπίσουν τὴν ἐξωτερικὴν ζωήν.

Ἃς λάβωμεν μερικὰ γεγονότα ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς ἀφηγήσεως, ἅτινα ἀπεικονίζουσι τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν δεινῶν καὶ τῆς ἀντιδράσεως. Ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης μετέβαινον εἰς τὸν ναόν, ὅταν ἄνθρωπός τις καθήμενος παρὰ τὴν Ὡραίαν Πύλην τοῖς ἐζήτησεν ἐλεημοσύνην. Πιθανὸν νὰ ἠρεύνησαν εἰς τὰ θυλάκιά των διὰ νὰ τὸν βοηθήσωσιν, ἀλλ᾽ εὗρον ἑαυτοὺς εἰς τὴν δυσάρεστον δυσχέρειαν κενοῦ βαλαντίου. Πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν θὰ ἐγκατέλειπον τὸ ἐπεισόδιον εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο· διότι τί δύνασαι νὰ πράξῃς, ἐὰν δὲν ἔχῃς χρήματα, εἰς κόσμον ὡς τὸν ἰδικόν μας; Θὰ ὑπεφέραμεν τὸν πόνον τῆς ἀνεχείας ἡμῶν—ὀξὺν πόνον διὰ πολλούς. Ἀλλ᾽ οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἐσταμάτησαν ἐκεῖ. Ὁ Πέτρος εἶπεν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ τοὺς ἀτενίσῃ καὶ ἔπειτα ἐπρόφερε τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἐκείνους λόγους: «Ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐγὼ δὲν ἔχω, ἀλλ᾽ ὅ,τι ἔχω, τοῦτο σοὶ δίδω· ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου σηκώθητι καὶ περιπάτει». Ὁ ἄνθρωπος ὑπήκουσε καὶ ἐσηκώθη. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν ἐθρήνησαν διὰ τὴν πτωχείαν των, οὔτε καὶ τὴν ἠνέχθησαν ἁπλῶς—τὴν ἐχρησιμοποίησαν! Περιέλαβον τὴν πτωχείαν ταύτην μέσα εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς των, καὶ τὴν ἐξηνάγκασαν νὰ συμβάλῃ εἰς ὑψηλοτέρους σκοπούς. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐὰν εἶχον ὀλίγα χρήματα, θὰ ἔρριπτον εἰς τὸν χωλὸν ἓν κερμάτιον καὶ τὸ πρᾶγμα

θὰ ἐτελείωνε—ἡ ἁρμοδιότης των εἰς τὸ ἐπίπεδον ἐκεῖνο θὰ ἀπέκλειε τελείως τὸ ὑψηλότερον καλόν. Εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἡ ἀπώλεια τῆς περιουσίας καὶ τῶν χρημάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελευταίας οἰκονομικῆς κρίσεως ὑπῆρξε μία ἀμετρίαστος δυστυχία· δὲν εἶχον γνωρίσει τὴν ζωὴν εἰς χαμηλότερον ἐπίπεδον, ὅθεν δὲν εὕρισκον διέξοδον. Εἰς ἄλλους ἡ κρίσις ὑπῆρξε μία εὐκαιρία νὰ μετατρέψωσι τὰς ἀπωλείας ταύτας εἰς ἀνώτερον κέρδος. Οὗτοι εἶναι καταλληλότεροι νὰ τρέξωσιν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ὡς ὀλιγώτερον εὔσαρκοι. Ἔχουσιν ἀνακαλύψει ὅτι ὁ πλοῦτός τινος δυνατὸν νὰ συνίσταται εἴτε εἰς τὴν ἀφθονίαν τῶν πόρων του, ἢ εἰς τὸ ὀλιγάριθμον τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ. Ἔμαθον νὰ καλλιεργῶσιν ἁπλᾶς καὶ μετρίας ἀνάγκας καὶ ἀνεκάλυψαν πρὸς ἔκπληξίν των ὅτι ἀπολαμβάνουσι μεγαλειτέρας ζωτικότητος, ἄν καὶ ἔχουσιν ὀλιγωτέραν περιουσίαν. Εἰς πολλούς, πράγματα κείμενα ἀκαλλιέργητα ἐν ἑαυτοῖς—ὑψηλότεραι κλίσεις, πνευματικαὶ ἱκανότητες—ἔχουσιν εἰπεῖ τὸ «Σηκώθητι καὶ περιπάτει». Μετʼ αὐτῶν δὲ εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ πλαισίου εὐρυτέρας ζωῆς.

Ἐὰν φαίνεται πολὺ ἀπομεμακρυσμένον νὰ χρησιμοποιῶμεν τοὺς Ἀποστόλους ὡς παραδείγματα, ἀφοῦ ἐξελέγησαν εἰδικῶς πρὸς πνευματικὸν ἔργον, ἂς λάβωμεν τὸν Στέφανον, ὅστις ἦτο λαϊκός. Ἐνῷ ἵστατο πρὸ τοῦ Συνεδρίου, ἐψεύσθησαν περὶ αὐτοῦ—διέστρεψαν τοὺς λόγους καὶ τὴν στάσιν του. Πρᾶγμα ἀνυπόφορον. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Στέφανος δὲν τὸ ὑπέφερεν ἀλλὰ τὸ ἐχρησιμοποίησε! Πᾶν ψεῦδος, ὅπερ ἐξετοξεύθη κατʼ αὐτοῦ, ἐγένετο φῶς. «Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθήμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς πρόσωπον ἀγγέλου» (Πράξ. Ϛ'. 15). Ὅσῳ περισσότερον ἐψεύδοντο κατʼ αὐτοῦ, τόσῳ περισσότερον ἔλαμπε τὸ πρόσωπόν του. Ὅταν δὲ ἤρχισαν νὰ τὸν θάπτωσιν ὑπὸ τὴν βροχὴν τῶν λίθων, κατὰ τὴν ἐπιθανάτιον προσευχήν του ὁ Στέφανος ἐδέετο νὰ μὴ λογαριασθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἁμαρτία αὐτῶν. Ἡ προσευχὴ ἐκείνη ἔτυψε τὴν συνείδησιν ἑνὸς νεανίου ὀνόματι Σαύλου, τὴν συνέτριψε καὶ τέλος τὸν ὡδήγησε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ πρὸς Δαμασκὸν ὁδῷ. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐψεύσθησαν περὶ τοῦ Στεφάνου, καὶ οὗτος μετέβαλε τὰ ψεύδη των εἰς φῶς· τὸν ἐλιθοβόλησαν καὶ μετέβαλεν οὗτος τὸν λιθοβολισμὸν εἰς μαρτυρίαν ὑπέροχον συγχωρητικότητος, πράττων δὲ τοῦτο ἐκέρδησε διὰ τὸν Χριστὸν ἕνα ἄνθρωπον, ὅστις ἐγένετο ὁ μέγιστος Χριστιανὸς τῶν αἰώνων. Εἰς τὴν διαστροφὴν καὶ εἰς τὸν θάνατον ἦτο ἰσχυρότερος τῶν περιστάσεών του, καὶ τὰς ἐχρησιμοποίησε πρὸς ἐπέκτασιν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν ἠγέρθη ὁ διωγμὸς μετὰ τὸν λιθοβολισμὸν τοῦ Στεφάνου, οἱ μαθηταὶ διεσκορπίσθησαν ἕνεκα τῆς μανίας τοῦ διωγμοῦ. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως ποῖον ἦτο; «Διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον». Ἐκτυπήθησαν διὰ τῆς σφύρας τῆς ἀδίκου βίας, ἀλλʼ ὁ ἄκμων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκειντο, ἦτο ὁ ἄκμων τῶν βουλῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ πᾶν κτύπημα, ὅπερ κατεφέρθη κατʼ αὐτῶν, ἔρριψε μακρὰν τοὺς σπινθῆρας, οἵτινες διεσκόρπισαν τὸ πῦρ. Συγχρόνως ὅμως καὶ οἱ ἴδιοι πληττόμενοι ἐγίνοντο εὐθετώτερα ὄργανα τῆς Θείας Βουλήσεως. Ἐσωτερικῶς μὲν ἐγίνοντο καταλληλότεροι, ἐξωτερικῶς δὲ ἀποτελεσματικώτεροι. Τί δύνασαι νὰ κάμῃς μὲ τοιοῦτο πρᾶγμα; Τὸ πλήττεις, καὶ ἀντὶ νὰ τὸ καταστείλῃς, τὸ διαδίδεις ἔτι μᾶλλον.

῾Ο Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ἐκάθηντο εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν τὸ μεσονύκτιον μὲ πόδας καὶ χεῖρας κλεισμένας εἰς τὸ ξύλον, τὰ δὲ νῶτά των ἦσαν αἱμόφυρτα ἐκ τῶν σκληρῶν ραβδισμῶν. Τί ἔπραξαν διὰ νὰ τύχωσι τοιαύτας σκληρότητας; Οὐδέν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἠγάπησαν τὴν ἀνθρωπότητα τόσον, ὥστε δὲν ἠδύναντο ν᾿ ἀρνηθῶσι τὴν συμμετοχὴν αὐτῆς εἰς ὅ,τι κάλλιστον εἶχον. Καὶ τὸ κάλλιστον τοῦτο ἦτο ὁ Χριστός. Μήπως λοιπὸν ἐκάθησαν ἐκεῖ μεμψιμοιροῦντες, διότι τὸ κήρυγμά των δὲν ἐπετύγχανεν ἢ διότι ὁ Θεὸς τοὺς ἐγκατέλειψεν, ἢ διότι δὲν ὑπῆρχε δικαιοσύνη ἐν τῷ κόσμῳ, ἀφοῦ κατήντησαν ἓν θλιβερὸν θέαμα ἕνεκεν ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν Χριστόν; Οὐχί. «Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ἔψαλλον ὑμνοῦντες τὸν Θεόν». ᾿Εξῆλθε ποτὲ ὕμνος ἐκ τῆς καρδίας κατὰ τὴν ὥραν βαθυτέρας ἀδικίας, καὶ ἔσχε ποτὲ ὕμνος βαθυτέραν σημασίαν; ᾿Ανῆλθον ὁλοὲν ὑψηλότερα εἰς τὸν αἶνον αὐτῶν, ἑωσοῦ ἔθιξαν τόσον ὑψηλὰς χορδάς, ὥστε ὁ Θεὸς ἐπέφερε τὸν σεισμὸν διὰ νὰ συνοδεύσῃ τὸν ὕμνον των! Πρὸ τῆς αὐγῆς ὅμως ὁ δεσμοφύλαξ ἐπεστράφη καὶ ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος μιᾶς Χριστιανικῆς ἐκκλησίας· βραδύτερον δὲ ὁ ἄνθρωπος, ὁ τόσον ἀδικηθεὶς εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Φιλίππων, ἔγραψεν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ᾿Εκκλησίαν ἐκείνην—ἐπιστολὴν ἥτις κοσμεῖ σήμερον τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ πλουτίζει τὰ πνεύματά μας, ὅταν τὴν ἀναγινώσκωμεν. Δὲν προσεπάθησαν νὰ ὑποφέρωσι τὰ δεινοπαθήματα, οὔτε προσεπάθησαν νὰ τὰ ἀποφύγωσι· τὰ ἐχρησιμοποίησαν!

Οἱ ᾿Απόστολοι ἠμποδίσθησαν, ὅταν ἐπεχείρησαν νὰ κηρύξωσιν εἰς τὴν ᾿Ασίαν (Πράξ. ιϛ΄. 6). ῾Η ματαίωσις τοῦ ταξειδίου ἐκείνου ὑπῆρξεν ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Εὐρώπης. ᾿Αποτυχόντες εἰς ἓν μέρος, ἐνεφανίζοντο εἰς ἄλλο. Μετέβαλλον αὐτὰς τὰς ἀποτυχίας εἰς καρποφορίαν.

῾Οδηγούμενοι ἐνώπιον ἀδίκων δικαστηρίων πρὸς ἀνάκρισιν, εὕρισκον τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὐαγγελίζωνται τοὺς δικαστάς των. Προσδεδεμένοι δι᾿ ἁλύσεων εἰς στρατιώτας, διέδιδον εἰς τὰς τάξεις τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν τὴν καλὴν ἀγγελίαν μιᾶς ἐνδόξου ἐλευθερίας. Φερόμενοι ἐνώπιον τοῦ Καίσαρος πρὸς ἀνάκρισιν, ὡδήγουν τινὰς ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Καίσαρος εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Θεοῦ.

῍Ας ἀναφέρωμεν μίαν ἔτι περίπτωσιν ἐκ τῶν πολλῶν τῆς Καινῆς Διαθήκης —περίπτωσιν, ἥτις ἐνίοτε συμβαίνει εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. ῾Ο Παῦλος εἶχε κᾶποιον σκόλοπα εἰς τὴν σάρκα, κᾶποιον «ἄγγελον Σατᾶν» διὰ νὰ τὸν ταπεινώνῃ. ᾿Εκ τῆς περιγραφῆς τοῦ ἰδίου φαίνεται μᾶλλον ὅτι ἦτο κᾶποια φυσικὴ πάθησις προκληθεῖσα ἐκ τῶν κακώσεων ἃς ὑπέστη—ἦτο «ἄγγελος Σατᾶν διὰ νὰ μὴ ὑπεραίρηται». ῏Ητο μία πάθησις ἔχουσα τὰς ρίζας αὐτῆς ἐν τῇ ἀδικίᾳ, συνεπῶς διπλασίως δύσκολος. Βεβαίως εἰς περίπτωσιν ὁμοίας φύσεως ὁ Θεὸς θὰ ἐθεράπευε τὴν πάθησιν, θὰ ἠκύρωνε τὴν ἀδικίαν, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον του. Τρὶς ὁ Παῦλος ἐζήτησε τὴν ἀπαλλαγήν, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐδόθη. ῾Ο Θεὸς ἐφαίνετο σκληρὸς καὶ ἀδιάφορος. ᾿Αδικία ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, σὺν τῇ παθήσει ἐν ἑαυτῷ, σὺν τῇ φαινομενικῇ ἀδιαφορίᾳ ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, τοῦτο ἦτο ἀρκετὸν νὰ καταβάλῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Αὐτὸ τοὐλάχιστον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα κατὰ πάντας τοὺς μαθηματικοὺς ὑπολογισμούς. ᾿Εν τούτοις, δὲν ἐγένετο τοῦτο! Μετὰ τὴν τρίτην παράκλησιν ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Παῦλον: «Οὐχί, δὲν θὰ θερα-

πεύσω τὴν πάθησίν σου ταύτην, ἀλλὰ θὰ κάμω ἄλλο τι καλλίτερον: θὰ σοὶ δώσω δύναμιν νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃς. Ἀρκεῖ εἰς σὲ ἡ χάρις Μου, διότι ἡ δύναμίς Μου ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ δεικνύεται τελεία».

Ὁ Παῦλος, ἐννοήσας τὴν σημασίαν τῆς ἀπαντήσεως ταύτης, ἠγέρθη καὶ εἶπεν: «Ἀφοῦ οὕτως ἔχει τὸ ζήτημα, τότε θέλω καυχηθῆ μᾶλλον εἰς τὰς ἀδυναμίας μου... διότι ὅταν ἦμαι ἀδύνατος, τότε εἶμαι δυνατός». Ἀποκλεισθεὶς τῆς θεραπείας, εἶδε τὴν δυνατότητα μιᾶς θύρας εἰς ἀνώτερον ἐπίπεδον τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ἀσθενειῶν πρὸς σκοποὺς ὑψηλοτέρας ἀποτελεσματικότητος.

Τοῦτο μᾶς φέρει κατ' εὐθεῖαν ἀντιμετώπους μὲ τὸ ζήτημα τῆς φυσικῆς θεραπείας. Εἶναι προφανὲς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι ὁ Θεὸς ἐνίοτε θεραπεύει. Ὁ Παῦλος ἀνέμενε τοῦτο. Νομίζω δὲ ὅτι δικαιούμεθα νὰ περιμένωμεν τὸ τοιοῦτο. Τινὲς ἐξ ἡμῶν γνωρίζομεν ἱκανὰ περὶ αὐτοῦ ἐκ τῆς πείρας ἡμῶν. Ἀναγνωρίζομεν ὅτι ὁ Θεὸς θεραπεύει δι' ἀπείρων μέσων—διὰ τοῦ κλίματος, διὰ τῶν φαρμάκων, διὰ τῆς χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως, διὰ τῆς ὑποβολῆς, διὰ τῆς γυμναστικῆς. Δὲν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν αὐτὰ ὡς ἄλλο τι εἰμὴ ὡς Θείας μεθόδους. Ἀλλ' ὑπεράνω καὶ πέραν πάντων τούτων ὑπάρχει ἡ ἄμεσος ἐπαφὴ τῆς ἰαματικῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ σώματος, ὅπερ δὲν δύναται νὰ ὑπαχθῇ ὑπὸ οἱανδήμοτε τῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν. Ἐνῷ ὅμως τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀληθές, δέον ἐπίσης ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θεραπεύει πάντοτε. Συμβαίνει δὲ κατὰ τὰς ἐξαιρέσεις ταύτας πολλοὶ νὰ ἀπολέσουν τὴν πίστιν των. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ ν' ἀποδείξουν ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις, ἐγείρονται πολλαὶ προσποιήσεις καὶ ἀντιθέσεις πρὸς τὴν πραγματικότητα, αἵτινες δυσφημοῦν τὸ γεγονὸς τῆς Θείας θεραπείας. Ἐὰν ἀναγνωρίζωμεν ὅτι ἐνίοτε ὁ Θεὸς θεραπεύει πράγματι, καὶ ὅτι ἐνίοτε δὲν θεραπεύει, καὶ ὅτι ἡ ἄρνησις τῆς θεραπείας συντελεῖ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν ὑψηλοτέρου τινὸς καλοῦ, τότε δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἄρνησις δύναται νὰ σημαίνῃ μεγαλειτέραν εὐλογίαν ἢ ἡ θεραπεία, διότι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ Θεὸς ἀρνεῖται εἰς ἡμᾶς τὴν θεραπείαν, ἐπειδὴ τοῦ ἐμπνέομεν τὴν ἐμπιστοσύνην ὅτι θὰ χρησιμοποιήσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν.

Οἱ δυσαρεστούμενοι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ διετήρουν τὴν πίστιν των ἐνδοξώτερον, ἐὰν ἔβλεπον τὴν ἀλήθειαν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν προσφέρει μίαν ἀναλλοίωτον ὡρισμένην ὑπόσχεσιν θεραπείας ἀλλ' **ἀμοιβαιότητος**. Αἱ ἀμοιβαιότητες εἶναι αὐταί. Ἢ θὰ μᾶς θεραπεύσῃ ἀπὸ τὴν πάθησιν ἢ ἄλλως θὰ μᾶς δώσῃ τὴν δύναμιν νὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτήν. Εἰς ἀμφοτέρας ὅμως τὰς περιπτώσεις εἶναι μία διέξοδος ἐκ τῆς δυσκολίας. Ὁποτεδήποτε παρεκλήθην νὰ προσευχηθῶ ἵνα θεραπευθῶσιν ἀσθενεῖς, πάντοτε ἀπήντων ὅτι θὰ τὸ πράξω ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἐὰν ὁ Θεὸς ἤθελεν ἀρνηθῇ τὴν θεραπείαν, δὲν θὰ ἀπολέσουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι τὴν πίστιν των εἰς Αὐτόν. Διότι φρονῶ ὅτι εἶναι σπουδαιότερον νὰ διατηρήσωμεν τὴν πίστιν μας παρὰ νὰ ἔχωμεν τὴν ὑγείαν μας. Μὲ τὴν πίστιν ἄθικτον, μὴ διδομένης τῆς θεραπείας, εἴμεθα ἕτοιμοι διὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἀμοιβαιότητος, τουτέστιν, ὅτι δυνάμεθα νὰ προσαρμόσωμεν τὴν ἀσθένειαν εἰς σκοποὺς ὑψηλοτέρου ἀγαθοῦ.

Ὅταν ἐπερχομένης καταιγῖδος προσβάλλεται ὁ ἀετός, κατευθύνει τὰ πτερά του κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος διὰ τῆς μανίας των, τὸν ἀνυψώνουν ὑπεράνω τῆς θυέλλης. Κατορθοῦται τοῦτο διὰ τῆς προσαρμογῆς τῶν πτερῶν. Ὁ Χριστιανὸς δὲν ἀπαλλάσσεται τῶν πόνων, τῶν λυπῶν, τῶν ἀσθενειῶν, ἅτινα ἐπέρχονται ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ χορηγεῖται εἰς αὐτὸν μία τοιαύτη ἐσωτερικὴ προσαρμογὴ τοῦ πνεύματος, διὰ τῆς ὁποίας ἀνυψοῦται ὑπεράνω τῶν δεινῶν διὰ τῆς μανίας αὐτῶν τούτων τῶν δεινοπαθημάτων.

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΛΕΤΩΜΕΝ ΤΑΣ ΓΡΑΦΑΣ

Ἡ ἀλήθεια τῶν Γραφῶν κατὰ «οἰκονομίας».

(Συνέχεια)

6. ***Ἡ οἰκονομία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*** ἄρχεται μὲν ***μυστικῷ τῷ τρόπῳ*** μὲ τὴν ἐμφύσησιν τοῦ Πνεύματος ἐκ μέρους τοῦ ἀναστάντος Κυρίου εἰς τοὺς Ἀποστόλους (Ἰωάν. κ'. 22) καὶ οὕτω μὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ Παρακλήτου, ***δημοσίᾳ*** δὲ μὲ τὴν ἔκχυσιν τοῦ Παναγίου Πνεύματος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ὡς τῆς δυνάμεως ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη πρὸς τὸν λαὸν Αὐτοῦ διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ. Τὸ τέλος τῆς περιόδου αὐτῆς ***μυστικῷ μὲν τῷ τρόπῳ*** θὰ ἐπέλθῃ μὲ τὴν μυστικήν, αἰφνιδίαν ἀνάληψιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν ἀέρα, προς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Δευτέρᾳ Παρουσίᾳ Αὐτοῦ (Α'. Θεσσ. ε'. 2), ***δημοσίᾳ*** δὲ μὲ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν δέσμευσιν τοῦ Σατανᾶ (Ἀποκ. ιθ'. 11—20, κ'. 1—2).

Εὐθὺς ἀμέσως ἐν τῇ Οἰκονομίᾳ ταύτῃ ὁ Θεὸς ***προσφέρει τὴν χάριν Του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ του ὡς θυσίας περὶ ἁμαρτίας, καὶ προκαλεῖ αὐτὸν νὰ πιστεύσῃ καὶ δεχθῇ καὶ ἀκολουθήσῃ τὸν ἀναστάντα καὶ ἀναληφθέντα Θεάνθρωπον.***

Κατὰ τὴν Οἰκονομίαν αὐτὴν ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμον διαφέρει πάσης προηγουμένης. Κατ' αὐτὴν ὁ Θεὸς περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἀφήνει κατὰ μέρος τὸν Ἰσραὴλ ὡς ἔθνος, καὶ ἀπευθύνεται γενικῶς πρὸς ὅλον τὸν κόσμον, ὄχι πλέον ὡς ἔθνη, ἀλλ' ὡς ἄτομα. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου καλεῖ σήμερον ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν ἓν ἰδιαίτερον σῶμα, τὴν ***Ἐκκλησίαν,*** τὸν πνευματικὸν ναόν, τὸν οἶκον καὶ τὸ κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸ ἀντικείμενον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς οἰκονομίας ταύτης δὲν εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ ὅλου τοῦ κόσμου, ἡ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου διάσωσις ἢ καλλιτέρευσις ὅλου τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἡ ἐκ μέσου αὐτοῦ πρόσκλησις καὶ εἰς ἓν πνευματικὸν σῶμα σύμπηξις πάντων ἐκείνων, οἵτινες ἀποδέχονται τὴν σωτηρίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον προώρισται νὰ ἦναι ἐν τῷ κόσμῳ ἡ διακήρυξις τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ εἰς σύμπασαν τὴν κτίσιν.

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς Οἰκονομίας αὐτῆς τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ἐκκλη-

σίας, καὶ τῆς προηγουμένης Μεσσιανικῆς Οἰκονομίας εἶναι ἡ ἑξῆς: Ἐν μὲν τῇ Μεσσιανικῇ ὁ Χριστὸς εἶναι ὁρατὸς ἐν σαρκὶ ἐπὶ τῆς γῆς—οἱ ἄνθρωποι τὸν βλέπουν σωματικῶς. Ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ὅμως τοῦ Πνεύματος ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι πλέον σωματικῶς ἢ φυσικῶς ὁρατός. Ἐν τούτοις, διὰ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ὁ Χριστὸς καὶ σήμερον ἔτι εὑρίσκεται καὶ περιπατεῖ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξ ἴσου ἐν πάσῃ πραγματικότητι, ὡς ἐὰν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν τὸν ἔβλεπον ὅπως ὅταν ἦτο ἔνσαρκος, δηλ. ἐν πίστει ζώσῃ. Ἐν μὲν τῷ σώματί του ὁ Θεάνθρωπος σήμερον εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ Θρόνου ἐν οὐρανοῖς. Διὰ τοῦ Πνεύματος ὅμως ὡς ἀντιπροσώπου καὶ πληρεξουσίου Ἐκτελεστοῦ, ὁ Χριστὸς σήμερον ζῇ πραγματικῶς ἐν τῇ ἀληθινῇ Ἐκκλησίᾳ συνολικῶς, καθὼς καὶ εἰς ἕνα ἀναγεγεννημένον πιστὸν ἀτομικῶς. Σήμερον πᾶς ἀληθῶς μετανοήσας καὶ πιστεύσας εἰς Χριστόν, καὶ διὰ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος καὶ τοῦ Θείου Λόγου ἀναγεγεννημένος ἄνθρωπος, ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καὶ μετέχει τῆς ζωῆς τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ.

Κατὰ τὴν οἰκονομίαν αὐτὴν τὸ ζήτημα τῆς ἁμαρτίας εἶναι λελυμένον. Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, ἤτοι, ἡ ἐπ᾽ αὐτοῦ προσφορὰ καὶ θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἱκανοποιεῖ τὴν Θείαν Δικαιοσύνην, ἥτις ἀπήτει τιμωρίαν τῶν ἀνθρωπίνων ἀνομιῶν καὶ παραβάσεων. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ χυθέντος αἵματος τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ—δι᾽ οὗ ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον—ὁ ἁμαρτωλὸς μετανοῶν, πιστεύων, καὶ διὰ Χριστοῦ καὶ ἐν Χριστῷ ἐπιστρέφων πρὸς τὸν Θεόν, ὡς Πατέρα του, γίνεται δεκτὸς ἄνευ ποινῆς καὶ τιμωρίας—, δεκτὸς κατὰ χάριν, δεκτὸς ὡς δίκαιος καὶ ἀθῷος— ἀπηλλαγμένος τῆς ἁμαρτίας, τῆς δυνάμεώς της καὶ τοῦ καρποῦ της, καὶ διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ οἰκοῦντος Ἁγίου Πνεύματος, ἐξασκοῦντος τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ, ὁ πιστὸς ἐνισχύεται νὰ μένῃ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Χριστοῦ δι᾽ ὅλης του τῆς ζωῆς.

Ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὁ Χριστός, διὰ τοῦ θανάτου Του καὶ τῆς εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Πατρὸς ἀμωμήτου δικαιοσύνης Του, ἀναγορεύει τὸν Πατέρα δίκαιον, καὶ παρέχει εἰς Αὐτὸν τὸ μέσον τοῦ νὰ δεχθῇ τὸν οὕτως ἀθωούμενον ἁμαρτωλὸν ὡς υἱόν Του, ὡς τέκνον τῆς οἰκογενείας τῶν ἁγίων. Εἰς ἐπιβεβαίωσιν καὶ τρανὴν μαρτυρίαν τούτου ὁ Πατὴρ ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν τὸν ἐνανθρωπίσαντα Υἱόν του, καὶ ἔχει Αὐτὸν ἐκ δεξιῶν Του, μεσιτεύοντα ὑπὲρ ἡμῶν.

Ὁ ἁμαρτωλὸς ἑπομένως ἓν ἔχει νὰ πράξῃ—ν᾽ ἀποβλέψῃ πρὸς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ σωθῇ, δεχόμενος Αὐτὸν ὡς τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ θανόντα, καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα Σωτῆρα, Λυτρωτήν, Ὁδηγόν, Κύριον καὶ Βασιλέα—τὸν Μονογενῆ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

Τὸ κύριον ἄρα ζήτημα τῆς περιόδου ταύτης εἶναι ***τὸ ζήτημα τοῦ Υἱοῦ***. «Τί σᾶς φαίνεται περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίνος Υἱὸς εἶναι;» Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἐκ μέρους παντὸς ἀτόμου ἐξαρτᾶται τὸ αἰώνιόν του μέλλον, εἰς τὴν κόλασιν ἢ εἰς τὸν οὐρανόν.

Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἂν ἦσαι ἁμαρτωλὸς (διότι περὶ τούτου δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία) καὶ πόσον βαθέως κυλίεσαι εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Τὸ ζήτημα εἶναι: Πιστεύεις εἰς τὸν Χριστόν; ἀφίνεις τὸν ἑαυτόν σου εἰς χεῖράς Του, ἵνα Ἐκεῖνος ὡς ἀναστὰς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ σὲ σώσῃ, καὶ σὲ διαφυλάξῃ σεσωσμένον ἕως

τέλους τῆς ζωῆς σου; Διὰ τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀνεξάντλητος χάρις τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ τῇ ζωῇ σου, χωρὶς σὺ νὰ ἔχῃς νὰ καταφύγῃς εἰς ἄλλο τι μέσον, εἰς ἄλλο τι πρόσωπον, καὶ χωρὶς νὰ χάνῃς καιρόν, περιμένων νὰ γίνῃς καλλίτερος, νὰ παραιτήσῃς τὰς κακάς σου ἕξεις καὶ τὴν πονηράν σου ὁδόν. Τώρα, ἀμέσως, σὲ σώζει ὁ Χριστός, ἂν ἐκ καρδίας πιστεύσῃς εἰς Αὐτόν. «Πλησίον σου εἶναι ὁ λόγος, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου... ἐὰν ὁμολογήσῃς διὰ τοῦ στόματός σου τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ Θεὸς ἀνέστησεν Αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, θέλεις σωθῆ. Διότι μὲ τὴν καρδίαν πιστεύει τις πρὸς δικαιοσύνην καὶ μὲ τὸ στόμα γίνεται ὁμολογία πρὸς σωτηρίαν» (Ρωμ. ι'. 9).

Οἱ ὅροι τῆς σωτηρίας ἑνὸς ἑκάστου ἀνθρώπου εἶναι, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου νὰ δεχθῇ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Υἱόν Του. Ἅμα τοῦτο κάμῃ ὁ ἁμαρτωλός, ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματός Του γράφει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τὸν Θεῖον Νόμον, καὶ δίδει εἰς αὐτὸν πλουσίως τὴν Θείαν Του δύναμιν νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν Νόμον αὐτόν, νὰ ἐκτελῇ αὐτὸν μὲ χαράν, προθυμίαν καὶ πᾶσαν εἰλικρίνειαν, καὶ νὰ φέρῃ καρπὸν ἀγαθότητος, ἁγιασμοῦ καὶ δικαιοσύνης Χριστοῦ.

Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην οἰκονομίαν παρατηρεῖται αὐτὸ τὸ ἔξοχον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς οἰκονομίας ταύτης τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἕκτη αὐτὴ οἰκονομία ἀποτελεῖ τὴν κορωνίδα τῆς κλίματος τῶν σχεδίων, βουλῶν, ἐνεργειῶν καὶ ἀποκαλύψεων τοῦ Θεοῦ, πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Σωτηρία—κατὰ χάριν—δωρεάν—ἐλευθέρως—πρὸς πάντας ἀνεξαιρέτως.

Πίστις—ἀγάπη—ὑπακοὴ πρὸς τὸν Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Ἔπειτα, ἔργα ἀγαθά,—καρπὸς τοῦ Ἁγ. Πνεύματος—ζωὴ ἁγία.

7. ***Ἡ οἰκονομία τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων*** θὰ ἀρχίσῃ μὲ τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν δέσμευσιν καὶ κράτησιν τοῦ Σατανᾶ, καὶ θὰ τελειώσῃ (ὡς βλέπομεν ἐν Α' Κορ. ιε', 24) ὅταν ὁ Χριστός, ὡς ὁ Δεύτερος Ἄνθρωπος, ὡς ὁ Δεύτερος Ἀδάμ, θέλει παραδώσει τὸν κόσμον ἀναγεγεννημένον καὶ ἀποκατεστημένον εἰς χεῖρας τοῦ Πατρός.

Ἡ οἰκονομία αὐτὴ διαιρεῖται εἰς δύο περιόδους: α) Τὰ χίλια ἔτη, ἢ τὴν χιλιετηρίδα τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας καὶ βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. β) Τοὺς αἰῶνας μετὰ τὴν χιλιετηρίδα.

Τὸ πρῶτον μέρος ἀρχίζει μὲ τὴν δέσμευσιν τοῦ Σατανᾶ (Ἀποκ. κ'. 1, 2) καὶ λήγει μὲ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Σατανᾶ ἀπὸ τῆς φυλακῆς του (Ἀποκ. κ'. 7). Τὰ χίλια ἔτη εἶναι ἡ ἐν τῇ Γραφῇ μνημονευομένη «ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ».

Τὰ μετὰ ταῦτα ἀποτελοῦν τὴν «ἡμέραν τοῦ Κυρίου», ἢ τὴν «ἐσχάτην ἡμέραν».

Αὐτὴ δὲ ἡ οἰκονομία ἀντικαθιστᾷ τὴν ***χάριν*** τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ***δικαιοσύνης*** τοῦ Θεοῦ.

Ἡ θύρα τῆς χάριτος κλείει. Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ θὰ κυριαρχήσῃ. Ὁ Κύριος θὰ βασιλεύσῃ μὲ ράβδον σιδηρᾶν. Ὁ κόσμος θὰ μάθῃ δικαιοσύνην, ὄχι διὰ μέσου τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ διὰ μέσου τῆς Κρίσεως καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸς θὰ ἦναι ὁ καιρὸς καθ' ὅν εἷς ***δίκαιος Ἄνθρωπος***—ὁ ἀναστὰς Θεάνθρωπος Ἰησοῦς—θὰ ἐξασκήσῃ ἀληθινήν, δικαίαν κυβέρνησιν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, μὲ πηγὴν καὶ προέλευσιν ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ ὄχι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Μετὰ τὰ χίλια ἔτη ἀρχίζει μία ἀτελεύτητος περίοδος. Ὁ Σατανᾶς λύεται τῶν δεσμῶν του—θέτει τὸν κόσμον ὑπὸ μίαν τελευταίαν δοκιμασίαν, ἀποδεικνύει τὴν τελείαν ἀδυναμίαν καὶ ἀποτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου ὑφ' ὅλας τὰς περιστάσεις—καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐν τέλει εὑρίσκει τὴν καταστροφήν του. Ἡ τελευταία Κρίσις, ἡ Κρίσις τοῦ Λευκοῦ Θρόνου, λαμβάνει χώραν—ἀκολουθεῖ ἡ κατάκαυσις τοῦ κόσμου—ἡ δευτέρα ἀνάστασις—νέα γένεσις τῶν πάντων—καὶ τέλος ὁ ἀποκατασταθεὶς καὶ ἀναγεννηθεὶς κόσμος παραδίδεται εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ Πατρός, εἰς πολὺ καλλιτέραν κατάστασιν παρὰ ἐπὶ τοῦ Ἀδάμ, μὲ τὸν Χριστὸν ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς τὸν Πατέρα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, Θεὸν ἐπὶ πάντων καὶ ἐν πᾶσι.

8. ***Ἡ οἰκονομία τῶν αἰώνων,*** ἥν προοιωνίζεται ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ (Ἀποκ. κα', 1) θὰ ἦναι ἄνευ τέλους, αἰώνιος καὶ ἀτέρμων.

Ὁ Χριστὸς θὰ ἦναι τότε Θεὸς ἐν πᾶσι, διότι καὶ ἰδιαζόντως φανεροῦται ὡς «Πατὴρ τοῦ μέλλοντος Αἰῶνος» (Ἠσ. θ'. 6).

Ἐπὶ τέλους ἡ δικαιοσύνη θὰ εὕρῃ τόπον καὶ κατοικίαν μόνιμον καὶ αἰώνιον. Κατὰ μὲν τὰ χίλια ἔτη ἡ δικαιοσύνη θὰ «βασιλεύῃ», κατὰ τὴν τελευταίαν ὅμως αἰώνιον οἰκονομίαν ἡ δικαιοσύνη θὰ «διαμένῃ». Ὁ Παράδεισος δὲν θὰ ἦναι τότε μία λωρὶς τῆς γῆς, ἀλλὰ σύμπας ὁ κόσμος. Ὁ ἀπολεσθεὶς Παράδεισος θὰ λησμονηθῇ μὲ τὸν ἀνακτηθέντα Παράδεισον. Ἁμαρτία καὶ θάνατος, θλίψις καὶ ἀσθένεια, πόνος καὶ δάκρυα, θὰ ἐξαφανισθοῦν διὰ παντός. Ὁ Θεὸς θὰ ἦναι ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων ὡς Ἥλιος καὶ πηγὴ πάσης ζωῆς, χαρᾶς καὶ μακαριότητος. «Τὰ ἀρχαῖα παρῆλθε. Ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά».

Τότε ὁ κόσμος θὰ ἐπανέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ. Θὰ γίνῃ ὁ κόσμος τοῦ Θεοῦ. Ὅλον δὲ τὸ μέγα καὶ θαυμάσιον τοῦτο ἀποτέλεσμα θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὸ ἐξιλαστήριον αἷμα τοῦ Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ. Τὸ αἷμα τοῦ Σταυροῦ θὰ ἦναι ἡ βάσις τῆς ἀνακαινίσεως τῶν πάντων. Ὄχι ἁπλῶς καὶ μόνον ἡ δημιουργικὴ ἐνέργεια τῆς Θείας παντοδυναμίας, ἀλλὰ κυρίως παὶ ἐξόχως ἡ ἀπολυτρωτικὴ δύναμις τῆς Θείας ἀγάπης, τῆς Θείας χάριτος, ἐκλαμπούσης ἐν τῇ αἱματηρᾷ θυσίᾳ τοῦ ἀγαπητοῦ ***Υἱοῦ*** ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Εἰς τὸ ἑξῆς ὁ Μονογενὴς Υἱὸς θὰ ἦναι ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Αἰωνίου Πατρός κατ' εὐθεῖαν, καθὼς καὶ ἡ Ἐκκλησία θὰ ἦναι ἡ αἰωνία φανέρωσις τοῦ Υἱοῦ. Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σεσωσμένων θὰ μεταμορφωθοὺν εἰς ἀνθρώωους μεθ' ὧν ζῇ ὁ Θεός.

Τέλειος κόσμος—εἰς μαρτυρίαν τῆς τελείας ἀγάπης καὶ χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τοῦ Χριστοῦ τὸ πρόσωπον, καταγλαϊζόμενον ἀπὸ τὴν ἄπειρόν του δόξαν, θὰ ἦναι τὸ ἴδιον πρόσωπον Ἐκείνου, τὸν Ὁποῖον ἡμεῖς γνωρίζομεν ὡς τὸν ἀπὸ Ναζαρὲτ Ἰησοῦν. Ἐ τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἐκτάκτου λαμπηδόνος Του, ἡ Ἐκκλησία θὰ ἐξέχῃ καὶ θὰ ἐκθειάζεται πάντοτε καὶ ὑπεράνω πάντων τῶν ἐν οὐρανοῖς καὶ τῶν ἐπὶ γῆς. Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ θὰ ἦναι τὸ μέγα τρόπαιον ἀπείρου ἀγάπης, καὶ ἐπ' αὐτῶν

θὰ ἐκλάμπῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ πλούτου τῆς χάριτος Αὐτοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἐκεῖ, τέλος, ἡ ζωὴ ἡμῶν, ἐν ρυθμῷ μὲ τὰς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκπληρωθείσας βουλὰς τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ εἰς πᾶσαν μας πρᾶξιν, σκέψιν καὶ ἔκφρασιν, εἰς πᾶσάν μας τὴν ὑπόστασιν, θέλει ἀναδίδει τόνους γλυκεῖς δοξολογίας καὶ αἴνου πρὸς Ἐκεῖνον, ὅστις ἐλύτρωσεν ἡμᾶς διὰ τοῦ πολυτίμου Αὐτοῦ αἵματος, καὶ ἀνέδειξεν ἡμᾶς εἰς μίαν **νέαν ἀνθρωπότητα**, συνώνυμον καὶ σύμβολον ζωῆς καὶ χαρᾶς, εἰρήνης καὶ δυνάμεως τελείας, ἀστειρεύτου, ἀκαταπαύστου.

Ὡς ἀνωτέρω ὑπεδείχθη καὶ διεσαφηνίσθη, εἶναι προφανές, ὅτι αἱ διάφοροι αὗται οἰκονομίαι περιέχουν μεγάλην ἰδιάζοντος χαρακτῆρος ποικιλίαν γεγονότων καὶ ἀρχῶν, καὶ ἑπομένως εἶναι ἐπάναγκες ὄχι μόνον νὰ γνωρίζωμεν τὰς γενικὰς γραμμὰς τῶν γεγονότων καὶ ἀρχῶν τούτων, ἀλλὰ καὶ νὰ ἤμεθα εἰς θέσιν νὰ κατατάσσωμεν τὴν Θείαν ἀλήθειαν εἰς τὰς διακεκριμένας ταύτας οἰκονομίας.

Ἀρκεῖ ἐδῶ νὰ σημειώσωμεν ὅτι μία προσεκτικὴ ἔρευνα καὶ μετὰ προσευχῆς ἐξέτασις θὰ μᾶς καταδείξῃ ἀλόκληρα τμήματα τῆς Θείας ἀληθείας ὡς ἀνήκοντα ἀποκλειστικῶς εἰς μίαν καὶ μόνην οἰκονομίαν, καὶ ὄχι εἰς ἄλλην. Τὸ νὰ λαμβάνωμεν ἑπομένως τὴν Θείαν ἀλήθειαν τῶν Γραφῶν ἀστόχως, εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἄνευ οὐδεμιᾶς προσοχῆς εἰς τὴν ***κατ᾽ οἰκονομίαν*** σχέσιν καὶ θέσιν της, εἶναι ὀλέθριον ἀπὸ πνευματικῆς ἀπόψεως, πρόξενον συγχύσεως, στειρώσεως καὶ ἀτροφίας πνεύματος. Εἰς οὐδὲν βιβλίον ἀνατρέπομεν τὴν διάταξιν τῶν κεφαλαίων του καὶ ἀναστρέφομεν τὸ ἰδιαίτερον περιεχόμενον ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν. Τί θὰ προκύψῃ ἐὰν τολμήσωμεν νὰ ἐξαρθρώσωμεν τὸ σῶμα ἡμῶν; Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι ἓν σῶμα ἀληθείας, ζωτικώτατον, ἄριστα συναρμολογημένον καὶ θαυμασίως συνυφασμένον. (ἀκολουθεῖ)

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, *ὑπὸ Κ. Καρναπᾶ)* *I. M. Haldeman.*

Η ΑΝΤΑΜΟΙΒΗ ΤΗΣ ΣΥΓΓΝΩΜΗΣ

(Ἱσπανικὴ παράδοσις)

Ἔζη κάποτε ἕνας ἄνθρωπος μὲ μεγάλην πίστιν, ὁ ὁποῖος τυφλῶς ἐπίστευεν εἰς ὅλας τὰς διδασκαλίας τῆς θρησκείας. Ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχεν ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας ᾐσθάνετο μεγάλην ξηρασίαν εἰς τὴν ψυχήν του, διότι τοῦ ἐφαίνετο ὅτι ὁ Οὐρανὸς εἶναι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ὅτι οἱ ἀναστεναγμοί μας, αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης μας, καὶ τὰ παράπονά μας δὲν φθάνουν εἰς τὸν Θεὸν παρὰ μόνον μετὰ παρέλευσιν αἰώνων, εἰς τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον κανεὶς δὲν ἐμπορεῖ νὰ πλησιάσῃ, τὸν εὑρισκόμενον εἰς τὰ ὕψη τῆς ἐκθαμβωτικῆς Του δόξης.

Δὲν ἀμφέβαλλε βεβαίως διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τὸν ἐφαντάζετο πολὺ μακρὰν καὶ ὑψηλά. Αὐτή του ἡ σκέψις τοῦ ἔγινε σιγά-σιγά πεποίθησις καὶ τοῦ ἐγεννήθη ἡ ἐπιθυμία καὶ ἔμμονος ἰδέα νὰ ἐμπορέσῃ νὰ πλησιάσῃ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος τὰ πάντα δύναται καὶ παρηγορεῖ τοὺς πάντας.

Μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ μοναστήριον θὰ ἠδύνατο νὰ τὸν κάμῃ νὰ ὑψωθῇ ἀπὸ τὰ ἐπίγεια πρὸς τὰ οὐράνια, ὁ Εὔδωρος (ἔτσι ὠνομάζετο ὁ πιστὸς) κατώρθωσε νὰ εἰσαχθῇ εἰς ἓν μοναστήριον ὡς δόκιμος. Ὁ ζῆλός του διὰ τὴν μοναχικὴν ζωὴν ἐτρόμαζε τοὺς μοναχοὺς συντρόφους του, ἂν καὶ εἰς τὸ μοναστήριον ἦσαν συνειθισμένοι νὰ βλέπουν ὑπερβολὰς καὶ νὰ μαντεύουν ὑπὸ τὴν ταπεινόφρονα συμπεριφορὰν στερήσεις καὶ κακουχίας.

Ἀλλὰ αἱ θεληματικαὶ κακουχίαι καὶ στερήσεις τοῦ Εὐδώρου ἦσαν πολὺ ἀνώτεραι κάθε προηγουμένου καὶ ἐφόβιζον τοὺς πλέον γηραλέους μοναχούς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν περάσει μίαν ὁλόκληρον ζωὴν σκληρᾶς δοκιμασίας καὶ καθυποτάξεως τῆς σαρκός των.

Ὁ Εὔδωρος διὰ τῶν κακουχιῶν τοῦ σώματος ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἀνήρχετο ταχέως εἰς τὰ ὕψη τῆς δόξης, ὄχι τόσον διὰ νὰ τὴν ἀπολαύσῃ μετὰ θάνατον, ἀλλὰ διὰ νὰ τὴν αἰσθανθῇ κατὰ τὴν ζωήν του. Βεβαίως ὁ δαίμων τοῦ σκεπτικισμοῦ τοῦ ἐνέπνεε τοιαύτας σκέψεις, διότι ἐὰν ὁ Εὔδωρος ἦτο τελείως βέβαιος ὅτι κάθε πιστὸν ὀπαδὸν τοῦ Χριστοῦ ἀναμένει ὁ Παράδεισος μετὰ θάνατον, δὲν θὰ ἔδειχνε τόσην βίαν νὰ συντομεύσῃ τὰς ἀποστάσεις καὶ νὰ πιάσῃ μὲ τὰ χέρια καὶ νὰ ἴδῃ μὲ τὰ μάτια του τὸν Παράδεισον. Ὅπως καὶ ἂν εἶχε τὸ πρᾶγμα, ὁ Εὔδωρος ἐπέβαλλεν εἰς τὸν ἑαυτόν του μεγάλας ταλαιπωρίας. Μὲ πόδια ἀνυπόδητα, ἀδυνατισμένος ἀπὸ νηστείας, πληγωμένος ἀπὸ τὴν κακουχίαν τοῦ σώματος, μὲ ρόζους εἰς τὰ γόνατά του ἀπὸ τὰς πολυώρους γονυκλισίας, διῆλθε νύκτας ὁλοκλήρους παρακαλῶν τὸν Κύριον μὲ δάκρυα καὶ λυγμοὺς νὰ συγκαταβῇ καὶ νὰ πλησιάσῃ τὸν δοῦλον Του. Ὅλα ὅμως αὐτὰ ἀπέβησαν μάταια. Μόνον ὁ ἄνεμος, ποῦ φυσοῦσε μὲ βοὴν εἰς τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων τοῦ μοναστηρίου, ἀπαντοῦσε εἰς τὰς ἀπελπιστικὰς ἐπικλήσεις τοῦ δοκίμου καλογήρου. Τότε ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ μοναστήριον πρὸ τοῦ νὰ γίνῃ μοναχὸς· καὶ οἱ παλαιοί του σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι τόσον εἶχαν ἐποικοδομηθῇ ἀπὸ τὴν αὐστηράν του διαβίωσιν, ἔκαμαν τὸν σταυρόν των μὲ πρόσωπον θλιβερὸν καὶ συνεσφιγμένα χείλη.

Ὁ Εὔδωρος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ σπῆτί του, ἔχασε κάθε ἐλπίδα καὶ ἐφαντάσθη ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θὰ ἐπλησίαζε τὸν Οὐρανόν. Ἐπεδόθη εἰς πολυάσχολον ζωήν. Ἔδειχνε φιλεργίαν καὶ ταπείνωσιν. Ἠσχολήθη εἰς ἐργασίας, τὰς ὁποίας ἐθεώρει ἐπικερδεῖς. Ὁ συνέταιρος, μὲ τὸν ὁποῖον εἰργάζετο, εἶχεν εὐρεῖαν φήμην τιμίου ἀνθρώπου. Ἐν τούτοις, ἐξηπάτησε τὸν Εὔδωρον κατὰ τρόπον αἰσχρόν. Τοῦ ἔκλεψε τὰ κεφάλαιά του καὶ ἐπὶ πλέον κατώρθωσε νὰ τὸν συκοφαντήσῃ καὶ νὰ τὸν παρουσιάσῃ στὰ 'μάτια τοῦ κόσμου ὡς ἀπατεῶνα. Ἡ δυσφήμησις αὐτὴ ἔκαμε μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Εὔδωρον, διότι τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς του τὸ ἐθεώρει ὑπεράνω ὅλων.

Τώρα ὑπέφερε θανασίμως, βλέπων τὸν ἑαυτόν του συκοφαντούμενον. Οἱ ἄνθρωποι τὸν ἀπέφευγον μὲ ἀποστροφήν. Ἠσθάνετο μεγάλην ἐντροπὴν καὶ πικρίαν δι᾽ αὐτὸ ποῦ τοῦ συνέβαινε. Μέσα εἰς τὸ μυαλό του ἐγεννήθη καὶ ἐμεγάλωσεν ἕνα μεγάλο μῖσος διὰ τὸν συκοφάντην, καὶ ἡ δίψα τῆς ἐκδικήσεως κατέτρωγε τὴν καρδίαν του.

Ἕνα βράδυ περνῶντας ἀπὸ ἕνα ἔρημον δρόμον, ὁ Εὔδωρος εἶδεν ἕνα

ἄνθρωπον νὰ τὸν κτυποῦν τρεῖς ἄλλοι καὶ νὰ κινδυνεύῃ νὰ τὸν καταβάλουν. Τὸ φῶς τοῦ δρόμου ἐφώτιζεν ἀκριβῶς τὰ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ὑφίστατο τὴν ἐπίθεσιν, καὶ ὁ Εὔδωρος ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦτο ὁ συκοφάντης του Ἀμφεταλαντεύθη διὰ μίαν στιγμήν, ἠθέλησε νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ καὶ ἐξεκίνησε νὰ φύγῃ· ἐν τούτοις, μετενόησε καὶ ἐπέστρεψεν. Ἦτο ὡπλισμένος καὶ μὲ τὸ ὅπλον του ἐπετέθη ἐναντίον τῶν τριῶν δολοφόνων, τοὺς ὁποίους ἔτρεψεν εἰς φυγήν. Δὲν ἐπρόφθασε καλὰ-καλὰ ὁ ὑποστὰς τὴν δολοφονικὴν ἐπίθεσιν ν᾿ ἀναγνωρίσῃ τὸν σωτῆρά του καὶ πρὸ τοῦ νὰ τοῦ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του, ὁ Εὔδωρος εἶχεν ἀπομακρυνθῆ.

Ἐπλησίαζε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐξώθυραν τῆς οἰκίας του, ὁπότε ἔξαφνα ἕνας ζητιάνος, καμπουριασμένος, μὲ γυμνὰ πόδια, ντυμένος κουρέλια, τοῦ ἐζήτησε μὲ κλαυθμηρὸν ὕφος ὄχι χρήματα, ἀλλὰ κἄτι διὰ νὰ καταπραΰνῃ τὴν πεῖνάν του.

— «Κοντεύω νὰ λιποθυμήσω ἀπὸ τὴν πεῖναν», τοῦ εἶπεν ὁ δυστυχής. Ὁ Εὔδωρος τὸν ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε μὲ γλυκύτητα:

—«Ἔλα μαζύ μου, θὰ μοιρασθοῦμε στὸ σπῆτί μου τὸ φαγητόν μου καὶ θὰ κοιμηθῇς ἀπόψε κάτω ἀπὸ στέγην, ὄχι εἰς τὸν δρόμον, ἀφοῦ δὲν ἔχεις ποῦ νὰ μείνῃς».

Ἀνέβησαν τὴν σκάλαν ὁ ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου. Ὁ Εὔδωρος ἤναψε τὴν λάμπαν καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὸ μαγειρεῖον διὰ νὰ ζεστάνῃ τὸν ζωμὸν ποῦ τοῦ εἶχεν περισσεύσει ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἡμέραν καὶ ὀλίγον ἄλλο πτωχικὸ φαγητόν. Ἐπιστρέφων μέσα εἰς τὸ δωμάτιον ἠμπόρεσε νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τοῦ πτωχικοῦ ζητιάνου, ὁ ὁποῖος τὸν ἐπερίμενε καθισμένος εἰς τὸ τραπέζι. Εἶδε μὲ ἔκπληξιν ὅτι δὲν ἦτο γέρων οὔτε νέος, ὅτι τὸ πρόσωπόν του δὲν ἦτο ἄπλυτον, τὰ μαλλιά του δὲν ἦσαν ἀνακατευμένα, τὰ χέρια του δὲν ἦσαν λερωμένα ὅπως εἰς τοὺς περισσοτέρους ζητιάνους συμβαίνει. Ὅσον διὰ τὴν ἡλικίαν του, δὲν ἐφαίνετο μεγαλήτερος ἀπὸ 30 ἐτῶν, τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἐκφραστικὴν ἁπλότητα καὶ τὰ μαλλιά του ἦσαν ἀρκετὰ μακρυὰ καὶ θαυμασίας ὡραιότητος. Ἐχαμογέλα μὲ γλυκύτητα καὶ ὁ Εὔδωρος τοῦ ἐσέρβιρε τὸ φαγητὸν μὲ σεβασμὸν καὶ δὲν ἐκάθησε στὸ τραπέζι παρὰ μόνον ὅταν ὁ ζητιάνος τὸ ἀπῄτησεν. Ἔφαγαν ἐν σιωπῇ, ὁ Εὔδωρος ὅμως ᾐσθάνετο τὸν ἑαυτόν του εὐτυχῆ καὶ τὸ βάρος τῆς ζωῆς του τοῦ ἐφαίνετο τώρα τόσον ἐλαφρόν, αἱ λύπαι καὶ αἱ δοκιμασίαι τοῦ παρελθόντος τόσον ἀνάξιαι λόγου, ὥστε ἡ χαρὰ τῆς καρδίας του ἐπεθύμει νὰ ἐκδηλωθῇ μὲ δάκρυα ποιὸ δροσερὰ ἀπὸ τὴν δρόσον τῆς αὐγῆς.

Μόλις ἐχόρτασαν, ὁ ἄγνωστος πτωχὸς ἐπῆρε τὸ ψωμὶ ποῦ ἦτο στὸ τραπέζι, τὸ ἔκοψε στὴ μέση, ἐκράτησε τὸ ἕνα κομμάτι καὶ τὸ ἄλλο τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Εὔδωρον, Ἐνῷ ὁ ζητιάνος ἔκαμνε τὴν πρᾶξιν αὐτήν, ἕνας φωτεινὸς στέφανος ἤρχισε μόλις ν᾿ ἀναφαίνεται γύρω ἀπὸ τὸ μέτωπόν του. Ὁ Εὔδωρος ἀνετινάχθη ὄρθιος, ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ μὲ τὰ ᾿μάτια βουρκωμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα κατεφίλησε τὰ πόδια τοῦ ἀγνώστου ποῦ ἐφιλοξενοῦσε καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου ἀνεγνώρισε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐπὶ τέλους εἶχεν κάμει νὰ πλησιάσῃ ὁ οὐρανὸς πρὸς τὴν γῆν. Ὁ Κύριος τὸν ἐκύτταξε μὲ ἀγάπην, ἐπροσήλωσεν ἐπάνω του τὰ μεγάλα καὶ ἐκφραστικὰ μάτια του. Ἐπειδὴ

δὲ ὁ Εὔδωρος ταπεινοφρόνως ἠρώτα τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν κατεδέχθη ὁ Χριστὸς νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, ὁ Κύριος τῷ ἀπήντησεν μὲ σιγανὴν φωνήν:

—«Διέρχομαι πάντοτε τοὺς δρόμους. Κάθε βράδυ ἐπιθυμῶ νὰ συντρώγω μὲ ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἀνταποδίδουν καλὸν ἀντὶ κακοῦ, συγχωροῦν ἀπὸ τὴν καρδίαν των ἐκείνους ποῦ τοὺς ἔχουν βλάψει. Ἄχ! πόσες βραδιὲς φεύγω χωρὶς νὰ ἠμπορέσω νὰ συμφάγω μὲ κανένα!» (Κατὰ μετάφρασιν *Γ. Ζ.*) *Κόμησσα De Bazan.*

Η ΑΦΥΠΝΙΣΙΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις ἐκ Κίνας μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε διαρκὴς προέλασις τῶν Ἰαπώνων εἰς τὴν ἀχανῆ ἐκείνην χώραν ἐσταμάτησε καὶ ὅτι οἱ Κινέζοι, συνελθόντες ἐκ τῆς συγχύσεως, εἰς ἥν τοὺς ἔρριψεν ἡ ἀγρία ἐπιδρομὴ τῶν Ἰαπώνων, καὶ συγκεντρώσαντες τὰς δυνάμεις των ὑπὸ τὸν Χριστιανὸν ἀρχιστράτηγόν των Τσιάγγ-Κάϊ-Σέκ, ἤρχισαν τώρα νὰ ἀπωθοῦν τοὺς κατὰ παράβασιν παντὸς δικαίου εἰσβαλόντας εἰς τὴν ἀπροετοίμαστον πατρίδα των ἐχθρούς, οἵτινες μετεχειρίσθησαν ὅλα τὰ πλέον ἀπάνθρωπα ἐξοντωτικὰ μέσα, ἅτινα παρέχει ἡ τελειοποίησις τῶν πολεμικῶν ὅπλων, ὄχι μόνον κατὰ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ ἀόπλου καὶ ἀμάχου πληθυσμοῦ, βομβαρδίζοντες δι' ἀεροπλάνων εἰρηνικὰς πόλεις καὶ χωρία καὶ φονεύοντες χιλιάδας γυναικοπαίδων καὶ ἀόπλων ἀνθρώπων ἀναιτίως καὶ κατὰ παράβασιν παντὸς ἠθικοῦ νόμου.

Ἡ τοιαύτη νέα τροπὴ τοῦ ἀκηρύκτου πολέμου ἐν Κίνᾳ δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήττῃ. Τοὐναντίον, ἔπρεπε νὰ τὴν περιμένωμεν. Ἐν πρώτοις, ἀπὸ ἀπόψεως καθαρῶς ἀριθμητικῆς, ἦτο ὅλως ἀπίθανον ὅτι ἕν ἔθνος ἐκ 40 ἑκατομμυρίων ψυχῶν, ὅσον δήποτε καλῶς ὠργανωμένον στρατιωτικῶς (ὡς εἶναι πράγματι οἱ Ἰάπωνες), θὰ κατώρθωνε ἐν τέλει νὰ καθυποτάξῃ ἕν ἄλλο ἔθνος δεκαπλάσιον κατ' ὄγκον καὶ μίαν ἀχανῆ χώραν, στερουμένην συγκοινωνιῶν. Ἦτο μοιραῖον ὁ Ἰαπωνικὸς στρατὸς γρήγορα ἢ ἀργὰ νὰ φθάσῃ εἰς σημεῖον, ὅπου δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ ἢ νὰ κρατηθῇ κἂν εἰς τὰς θέσεις του μακρὰν τῶν βάσεων τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ του. Ἐπίσης ἦτο γνωστὸν ὅτι ἡ Ἰαπωνία εὑρίσκεται ἀπὸ πολλοῦ εἰς τὸ κατώφλιον τῆς χρεωκοπίας καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐξαντλήσεως καὶ ὅτι αἱ κολοσσιαῖαι θυσίαι της εἰς χρῆμα καὶ αἷμα διὰ τὴν ἐπιδρομὴν κατὰ τῆς Κίνας θὰ ἀπέβαιναν ὑπέρτεραι τῶν δυνάμεών της.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ὑλικῶν τούτων λόγων, ὅσοι ἐγνώριζον τὸν λαὸν τῆς Κίνας καὶ τοὺς ἀρχηγούς του, προέβλεπον ὅτι οἱ ἐπιδρομεῖς συντόμως θὰ συνήντων ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ψυχοσύνθεσιν τοῦ Κινεζικοῦ λαοῦ. Διότι ὁ λαὸς οὗτος, ἂν καὶ ἀποτελούμενος κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ γεωργούς, οἵτινες εἶναι εἰς μέγαν βαθμὸν ἀγράμματοι καὶ ἀδαεῖς, ἐν τούτοις εἶναι λαὸς μὲ ἀρχαιότατον πολιτισμόν, χρονολογούμενον ἀπὸ 2000 ἐτῶν, μὲ παραδόσεις ἐθνικὰς καὶ οἰκογενειακὰς βαθέως ἐρριζωμένας, αἵτινες συγκρατοῦν ἐν ἀκατάβλητον

ἐθνικὸν φρόνημα εἰς τὴν ψυχὴν παντὸς Κινέζου καὶ τὸν καθιστοῦν ἱκανὸν νὰ ἀντισταθῇ εἰς κάθε κλονισμὸν καὶ νὰ ὑπομείνῃ κάθε περιπέτειαν μὲ στωϊκὴν καρτερίαν. Ἐπὶ πλέον, ὁ Κινέζος, καὶ ἰδίως ὁ χωρικός, τρέφει τοιαύτην βαθεῖαν ἀγάπην πρὸς τὴν γῆν τῶν προγόνων· του, ὥστε ὁπουδήποτε καὶ ἂν ἐκπατρισθῇ πρὸς εὕρεσιν βιοπορισμοῦ, οὐδέποτε λησμονεῖ τὴν πατρίδα του καὶ τὸ ὄνειρόν του εἶναι νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖ νὰ ἀποθάνῃ. Ὅσοι μάλιστα ἔχουν τὰ μέσα, φιλοδοξοῦν, ἐν ᾗ περιπτώσει ἀποθάνουν ἐν τῇ ξένῃ, τὰ ὀστᾶ των νὰ μεταφερθοῦν πρὸς ταφὴν εἰς τὸ πάτριον χῶμα· ὅσοι δὲ δὲν εὐποροῦν, κρατοῦν πλησίον των ἕνα σάκκον χώματος ἐκ τῆς πατρίδος των, ἵνα τοῦτο σκεπάσῃ τὸν τάφον των ἐν τῇ ξένῃ.

Ἐν γένει δὲ οἱ γνωρίζοντες τοὺς Κινέζους ἐκ τοῦ πλησίον ὁμοφώνως ἀποφαίνονται ὅτι ἔχουν πολλὰς ἀρετάς, αἵτινες ἀποτελοῦν ἄριστον ψυχικὸν ἔδαφος πρὸς ἀνάπτυξιν ἰσχυρῶν καὶ εὐγενῶν χαρακτήρων, εὐθὺς ὡς περιέλθουν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν καταλλήλου ἐξωτερικοῦ περιβάλλοντος. Καὶ τὸ περιβάλλον τοῦτο εἶναι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία, ἥτις τελευταίως ἤρχισε νὰ κάμνῃ μεγίστας προόδους ἐν Κίνᾳ.

Ἐπὶ ὁλόκληρον αἰῶνα οἱ διάφοροι Χριστιανοὶ ἱεραπόστολοι εἰργάσθησαν ἐν Κίνᾳ ἄνευ μεγάλων ἀποτελεσμάτων· τοὐναντίον εἶχον νὰ ἀντιμετωπίσουν τεράστια ἐμπόδια, ὡς ἐκ τῆς συντηρητικότητος τοῦ Κινεζικοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἐρριζωμένων προλήψεων τοῦ λαοῦ κατὰ παντὸς ξένου. Οἱ λευκοὶ ἐν Κίνᾳ ὠνομάζοντο συνοπτικῶς «ξένοι διάβολοι», εὑρίσκοντο δὲ εἰς διαρκῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς των, ἕνεκα τῶν λαϊκῶν προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν, αἵτινες εἰς οἱανδήποτε στιγμὴν ἐνεδέχετο νὰ ἐξαφθοῦν ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ μεγιστάνων εἰς βιαιοπραγίας καὶ σφαγὰς κατὰ τῶν ἐν Κίνᾳ ἀλλοδαπῶν. Ἑκατοντάδες ἱεραποστόλων ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον ἐν Κίνᾳ κατὰ τὰ τελευταῖα 100 ἔτη, μέχρι δὲ πρὸ εἴκοσι ἐτῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν Κινέζων Χριστιανῶν δὲν ὑπερέβαινεν ὀλίγας ἑκατοντάδας χιλιάδων—ἀριθμὸν ἀσήμαντον ἐν μέσῳ ἑνὸς πληθυσμοῦ 400 ἑκατομμυρίων, ἤτοι, τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὅλης ἀνθρωπίνης οἰκογενείας.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ὅμως 20ετίαν βαθμηδὸν μετεβλήθη καταπληκτικῶς ἡ στάσις τοῦ Κινεζικοῦ λαοῦ ἀπέναντι τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ καλὸς σπόρος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, σπαρεὶς μὲ ἄοκνον ζῆλον καὶ πίστιν ὑπὸ τῶν ἀφωσιωμένων ἱεραποστόλων, ἤρχισε νὰ βλαστάνῃ καὶ νὰ ἀποδίδῃ τὸν σωτήριον αὐτοῦ καρπόν. Τὸ αἷμα τόσων Χριστιανῶν μαρτύρων (ξένων ἱεραποστόλων καὶ ἰθαγενῶν προσηλύτων) ἐπότισε καὶ ἔδωκεν αὔξησιν εἰς τὴν ἐν Κίνᾳ Χριστιανικὴν προσπάθειαν. Ὁ λαὸς τῆς Κίνας, παρ᾿ ὅλας του τὰς προαιωνίους προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίας, ἤρχισε νὰ διαβλέπῃ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἱεραποστόλους ἀληθεῖς φίλους καὶ εὐεργέτας, πρὸς τοὺς ὁποίους ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πᾶσαν ἐμπιστοσύνην. Χιλιάδες νεαρῶν Κινέζων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐκπαιδευθέντων εἰς τὰ ἱεραποστολικὰ σχολεῖα καὶ κατόπιν εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῶν μεγάλων Χριστιανικῶν χωρῶν, ἐπανῆλθον εἰς τὰς πατρίδας των καὶ ἐγένοντο φορεῖς νέων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν των.

Εἰς τὴν βαθμιαίαν ταύτην μεταστροφὴν συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον καὶ αἱ

Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι, μεταφράσασαι τὰς Ἱερὰς Γραφὰς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας εἰς ὅλας τὰς διαλέκτους τῆς Κίνας καὶ διαδίδουσαι ἀόκνως καὶ ἀθορύβως τὰς ἐκδόσεις ταύτας μεταξὺ τοῦ λαοῦ κατὰ ἑκατομμύρια ἀντιτύπων ἐτησίως. Μολονότι δέ, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κίνας εἶναι ἀναλφάβητον (δηλ. ἀγνοεῖ ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν), ἐν τούτοις, τὰ ἑκατομμύρια ταῦτα ἐν κυκλοφορίᾳ ἀντίτυπα τῆς Ἁγίας Γραφῆς τῶν Χριστιανῶν βαθμηδὸν ἀφύπνισαν τὰ πνεύματα τῶν δυναμένων νὰ τὰ ἀναγνώσουν καὶ τῶν ἀκροωμένων αὐτὰ ἀναγινωσκόμενα, καὶ αἱ ἀλήθειαι τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ εἰσέδυσαν ἀνεπαισθήτως εἰς τὴν νοοτροπίαν τοῦ λαοῦ. Τοιουτοτρόπως ἐκόπησαν αἱ ρίζαι τῆς παλαιᾶς ξενοφοβίας, κατερρίφθησαν οἱ φραγμοὶ τῆς δεισιδαιμονίας καὶ εἰσεχώρησαν νέαι ἰδέαι εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ζωῆς. Πρωτίστως, ἡ πολιτικὴ ζωὴ τῆς χώρας ὑπέστη ριζικὴν μεταβολὴν — ἢ μᾶλλον ἀνατροπήν. Ἡ παλαιὰ ἀπόλυτος μοναρχία καθηρέθη, τὰ πατροπαράδοτα ὀπισθοδρομικὰ συστήματα διοικήσεως ἐγκατελείφθησαν, πρῶτος δὲ πρόεδρος τῆς νέας Δημοκρατίας τῆς Κίνας ἀνεδείχθη... Χριστιανός, ὁ Δόκτωρ Σοὺν Γιὰτ Σέν, ὅστις ἦτο συνάμα καὶ ὁ σκαπανεὺς μεγάλης κοινωνικῆς ἀναμορφώσεως ἐν Κίνᾳ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ νεαρὰ αὕτη Δημοκρατία δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν, διάφοροι δὲ ἀπομεμακρυσμέναι ἐπαρχίαι αὐτοδιοικοῦνται κατὰ ποικίλους ἐρασιτεχνικοὺς τρόπους. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι παράδοξον, ἂν συλλογισθῇ κανεὶς πόσον δυσκόλως ἐκριζόνονται συστήματα καὶ προλήψεις προαιώνιοι, καὶ πόσον δύσκολον εἶναι νὰ ὑποκατασταθοῦν εἰς τὴν θέσιν των νέα συστήματα, ἄνευ ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ ἀνθρώπων ἐχόντων τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν δύναμιν νὰ τὰ ἐφαρμόσουν ἐπιτυχῶς.

Ἄλλως τε οἱαδήποτε πρόοδος ἐν Κίνᾳ ἔχει νὰ ἀντιπαλαίσῃ πρὸς μερικὰ σπουδαῖα ἐμπόδια, ὡς λ. χ. πρὸς τὴν ἀπειρίαν τῶν ἐγγραμμάτων καὶ διανοουμένων καὶ τὴν ἀμάθειαν τῶν λαϊκῶν μαζῶν, καὶ πρὸς τὸ μέγα ἐθνικὸν ἐλάττωμα τῶν Κινέζων—***τὸ κάπνισμα τοῦ ὀπίου.*** Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο, εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐν Κίνᾳ παράγονται τὰ 90 ἑκατοστὰ τῆς ὅλης παγκοσμίου ἐτησίας παραγωγῆς τοῦ ναρκωτικοῦ τούτου φυτοῦ καὶ ποσὸν ἡρωΐνης περίπου πεντηκονταπλάσιον τῆς δικαιολογημένης παγκοσμίου καταναλώσεως. Ἐκτὸς τούτου, εἰς τὴν Κίναν εἰσάγονται ἔξωθεν (ἐξ Ἰαπωνίας) 60 τόννοι ἡρωΐνης ἐτησίως. Τὴν χρῆσιν τῶν ναρκωτικῶν τούτων ἡ Κινεζικὴ Κυβέρνησις ἀνέκαθεν ἐζήτησε καὶ σήμερον ζητεῖ νὰ καταπολεμήσῃ, ***τιμωροῦσα μὲ θάνατον*** τοὺς ἐμπόρους τῶν ναρκωτικῶν καὶ τοὺς ἀδιορθώτους καταναλωτάς· κατὰ τὸ ἔτος 1935 μάλιστα, 849 ἄτομα ὑπέστησαν τὴν θανατικὴν ποινὴν διὰ τὸν λόγον τοῦτον. Ἡ ἐκρίζωσις τῆς μάστιγος ταύτης βεβαίως δύναται νὰ κατορθωθῇ μόνον βαθμιαίως διὰ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ καὶ διὰ τῆς γενικῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων ὑπὸ ἀκεραίων δημοσίων λειτουργῶν, τοῦθ' ὅπερ προϋποθέτει ἰσχυρὰν Κυβέρνησιν καὶ δημιουργίαν σώματος ἐντίμων δημοσίων ὑπαλλήλων.

Καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἠθικῆς ταύτης κοινωνικῆς ἀναπλάσεως σπουδαῖον μέρος παίζει μία κίνησις, ἥτις φέρει τὸν τίτλον «Νέα Ζωὴ» καὶ ἥτις δὲν εἶναι μὲν κεκηρυγμένη Χριστιανικὴ κίνησις, ἀλλ' ἔχει τὴν πηγήν της καὶ τὰ

κίνητρά της εἰς κύκλους εὑρισκομένους ὑπὸ Χριστιανικὴν ἐπίδρασιν. Τὸ κίνημα τοῦτο ἔχει ὡς σκοπόν του νὰ δημιουργήσῃ μεταξὺ τοῦ λαοῦ χαρακτῆρας βασιζομένους εἰς τὴν «δικαιοσύνην, ἀκεραιότητα, καθαρότητα, ἐργατικότητα καὶ αἰδημοσύνην». Ἔχει ἤδη λάβει μεγάλην διάδοσιν εἰς ὅλην τὴν χώραν, ὑποστηρίζεται δὲ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑποβοηθεῖται ζωηρῶς ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες κηρύττουν ὅτι ὅλαι αἱ ὡς ἄνω ἀρεταὶ πραγματοποιοῦνται διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεως.

Ἐν γένει δὲ ἡ ἐπιρροὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Κίνᾳ σήμερον εἶναι πολὺ μεγάλη—ἀπιστεύτως μεγάλη, δι᾽ ὅσους ἐγνώριζον τὴν παλαιὰν Κίναν. Ἐὰν ἔζων σήμερον οἱ πρῶτοι ἱεραπόστολοι καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοὺς θυσιάσαντες τὴν ζωήν των ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ μαρτυρίου διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Κίνας, μετὰ πόσης ἱερᾶς εὐφροσύνης θὰ ἔβλεπον τοὺς παχεῖς στάχεις, οἵτινες ἐβλάστησαν ἐκ τοῦ σπόρου, ὃν αὐτοὶ μετὰ τόσων δακρύων καὶ αἱμάτων ἔσπειραν! Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία τῆς Κίνας σήμερον εἶναι δύναμις μεγάλη εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ἀναγνωρίζεται δὲ ὑπὸ τῶν μὴ Χριστιανῶν Κινέζων ὡς μία μεγάλη ἄγκυρα, ὡς εἷς ἀσάλευτος στῦλος τοῦ κράτους τῶν νόμων καὶ τῆς ἐθνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς σημερινὰς κολοσσιαίας περιπετείας τῆς Κινεζικῆς πατρίδος. Οἱ ἰθαγενεῖς Χριστιανοὶ κληρικοὶ δὲν ἐδέχθησαν τὴν ἀπαλλαγήν των ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλ᾽ ἐδήλωσαν ὅτι, ἂν καὶ ἐπιδιώκουν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην μεταξὺ πάντων ἀνθρώπων καὶ δὲν τρέφουν μῖσος κατ᾽ οὐδενὸς ἔθνους, ἐν τούτοις ἀγαποῦν καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ αἰσθάνονται τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν ἐκ Θεοῦ νὰ ὑπερασπίσουν διὰ τοῦ αἵματός των τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἐδάφους τῆς πατρίδος των κατὰ τῶν ξένων ἐπιδρομέων.

Ἡ δὲ Κυβέρνησις καὶ ὁ λαὸς τῆς Κίνας εὕρηκαν ἐθνικὸν πρόμαχον τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης των τὸν Χριστιανὸν ἀρχιστράτηγον Τσιάγγ - Κάϊ - Σέκ, ὅστις οὐσιαστικῶς εἶναι ὁ διευθύνων σήμερον καὶ τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας. Καὶ εἰς μὲν τὴν διεύθυνσιν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπέδειξεν ἤδη ὅτι γνωρίζει πῶς νὰ διατηρῇ ψυχραιμίαν καὶ καρτερίαν ἀπέναντι ὑπερτέρου ἐχθροῦ καὶ νὰ τρέπῃ τὴν ἧτταν εἰς νίκην. Εἰς δὲ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς χώρας ἔδειξε σύνεσιν καὶ ἐπιβολήν, ἀρνηθεὶς νὰ συμμαχήσῃ μὲ τὸν Κομμουνισμὸν εἰς «κοινὸν μέτωπον» κατὰ τῶν Ἰαπώνων καὶ δηλώσας ὅτι, παρ᾽ ὅλους τοὺς ἐξωτερικοὺς κινδύνους, δὲν θὰ σταματήσῃ ἡ κατὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ ἐσωτερικὴ ἀντίδρασις.

Ὁ Τσιάγγ - Κάϊ - Σὲκ εἶναι ἔνθερμος Χριστιανός. Μεταξὺ τῶν ἀποσκευῶν του, ὅπου δήποτε καὶ ἂν μεταβαίνῃ, ἔχει πάντοτε τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἣν ἀναγινώσκει τακτικῶς· εἶναι δὲ ἄνθρωπος προσευχῆς, ἐπικοινωνῶν διαρκῶς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐν προσευχῇ. Ἐπίσης ἡ σύζυγός του εἶναι εὐσεβὴς Χριστιανή, περιέγραψε δὲ τὴν Χριστιανικήν της πεῖραν εἰς ἓν βιβλιάριον, φέρον τὸν τίτλον «Τί σημαίνει δι᾽ ἐμὲ ἡ θρησκεία», εἰς τὸ ὁποῖον μεταξὺ ἄλλων γράφει: «Δι᾽ ἐμὲ ἡ θρησκεία εἶναι πρᾶγμα ἁπλούστατον· σημαίνει τὸ νὰ προσπαθῶ μὲ ὅλην μου τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὴν δύναμιν νὰ πράττω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ».

Δὲν εἶναι δὲ αὐτοὶ οἱ μόνοι Χριστιανοὶ μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῆς Κίνας.

Ἀκόμη καὶ οἱ μὴ κεκηρυγμένοι Χριστιανοί, οἱ κατέχοντες ὑψηλὰ διοικητικὰ ἀξιώματα, ἀναγνωρίζουν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς παρέχει ἐκεῖνα τὰ ἠθικὰ κεφάλαια, τῶν ὁποίων ἡ Κίνα ἔχει ἀνάγκην. Εἰς δὲ τὰ 12,000,000 σχολεῖα τῆς στοιχειώδους καὶ τὰ 500,000 σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐν Κίνᾳ, ὁλοὲν εὐρυτέραν θέσιν λαμβάνει ἡ διδασκαλία τῶν ἀρχῶν, ἃς ἐκήρυξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ ἀφύπνισις λοιπὸν τῆς Κίνας ἐκ τοῦ μακραίωνος νυσταγμοῦ τῆς ἀμαθείας, τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῆς τυφλῆς συντηρητικότητος συντελεῖται σήμερον γοργῶς ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκπλαγῶμεν διὰ οἱανδήποτε ἐξέλιξιν, ἥν θὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸ προσεχὲς μέλλον, εἰς τὴν ἀχανῆ ἐκείνην χώραν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

(συνέχεια)

ΣΤ΄. *Ἀναπολόγητοι πάντες.*

Κεφ. β΄. 1—17.

Ἐδ. 4. ***«Ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;»***

Ὁ Θεὸς φέρεται πρὸς τὸν ἄνθρωπον μὲ ἀγαθότητα, μὲ ἀνοχὴν καὶ μακροθυμίαν διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς συναίσθησιν καὶ ἐπιστροφὴν πρὸς Αὐτόν, εἰς μετάνοιαν. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ δὲν ἀντιλαμβάνονται τὸν πραγματικὸν σκοπὸν τῆς τοιαύτης ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ὄχι μόνον δὲν ἐπωφελοῦνται τῆς μακροθυμίας καὶ ὑπομονῆς Του, ἀλλὰ τοὐναντίον τὴν καταφρονοῦν, ἀποθρασύνονται διότι ἡ τιμωρία καθυστερεῖ καὶ ἀφίνουν τὴν συνείδησίν των νὰ σκληρύνηται. Ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος, ὁ μὴ ἔχων φόβον Θεοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἔχει τὴν κλίσιν νὰ κάμῃ κατάχρησιν τῆς ὑπομονῆς καὶ ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ—μάλιστα δὲ ὅταν εὐτυχῇ ὑλικῶς, ἀγνοῶν ὅτι οὕτω πως ἐπιβαρύνει τὴν θέσιν του, διότι: (Ἐδ. 5) ***«Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας Θεοῦ».*** Ἀνάλογος μὲ τὴν σκληρότητα τῆς καρδίας ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ θὰ ἦναι καὶ ἡ ἐκδήλωσις τῆς δικαίας ὀργῆς Του. Μόνος του ὁ ἄνθρωπος συσσωρεύει «τὸν θησαυρόν», τὸν ὁποῖον θὰ ἀπολαύσῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ἀλλὰ πόσον τρομερὸς εἶναι ὁ θησαυρὸς ὃν συνάγουν οἱ καταφρονοῦντες τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ! ***«Ἡ ἡμέρα τῆς ὀργῆς»*** εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως, ἡ τελικὴ φανέρωσις τῆς αἰωνίου δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἡ ἡμέρα τῆς «ἀνοχῆς» λήξῃ. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ εἰδοποίησις αὕτη περὶ κρίσεως καὶ ὀργῆς ἀπευθύνεται πρὸς ***τὸν κρίνοντα,*** ὅστις, ἐνῷ αὐτὸς εἶναι ἔνοχος, μεταβάλλει τὸν ἑαυτόν του εἰς κριτὴν τῶν ἄλλων. Ὁ τοιοῦτος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἔνοχος ὅπως ὁ λοιπὸς κόσμος,

ἐπισύρει πρόσθετον ἐνοχὴν καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει τρόπος διαφυγῆς του ἀπὸ τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ κρίσιν, ἐνῷ διὰ τοὺς ἄλλους, οἵτινες συναισθάνονται τὴν ἐνοχήν των, ὁ Ἀπόστολος λέγει κἄτι πολὺ διαφορετικὸν εἰς τὰ ἀκολουθοῦντα χωρία.

Ἐδ 6. «**Ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ**». Οἱ λόγοι οὗτοι κατ' οὐδὲν ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸ κύριον θέμα τῆς Ἐπιστολῆς, ὅτι ἡ δικαίωσις εἶναι οὐχὶ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ πίστεως. Ἐκεῖνο ὅπερ βεβαιοῦται ἐνταῦθα εἶναι ὅτι ἡ **ἀπόδοσις** θὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἔργων ἑκάστου, ὅτι οὐδεὶς θὰ ἀδικηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ βαθμὸς τῆς καταδίκης ἢ ἡ θέσις μεταξὺ τῶν σεσωσμένων ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν καρπῶν τῆς ζωῆς ἑκάστου. Ποῖος ὅμως ἄνευ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἔργα ὡς αὐτὰ ποὺ ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος;

Ἐδ. 7. «**Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζωὴν αἰώνιον**». Εἰς ἐκείνους, οἵτινες δι' ὑπομονῆς ἐκζητοῦσι δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν, ὁ Θεὸς θὰ δώσῃ ζωὴν αἰώνιον, δηλ. ὅ,τι ἀκριβῶς ζητοῦσι. Ἡ ὕπαρξις τῆς ἐκζητήσεως αὐτῆς δὲν προϋποθέτει τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ; Ἢ ἡ προϋπόθεσις αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἢ ἡ ἑρμηνεία ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἐνταῦθα ἐκθέτει ὄντως ὁδὸν δικαιώσεως δι' ἔργων **ἀλλὰ διὰ νὰ τὴν ἀποδείξῃ ἀδύνατον** καὶ νὰ τὴν ἀποκλείσῃ, ὥστε νὰ καταδείξῃ τὴν ἀνάγκην δικαιώσεως κατὰ χάριν καὶ ἐκ πίστεως.

Ἐδ. 8—9. «**Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. Θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος**». Ἐριθείας ἐκ τοῦ ἔριθος, ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Καινῆς Διαθήκης (Γαλάτ. ε'. 20, Φιλιπ. α'. 17, β'. 3, Ἰακ. γ'. 14), ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ φατριαστικοῦ πνεύματος. Ἀπειθοῦντας εἰς τὴν **ἀλήθειαν** δηλ. εἰς τὸ ἀποκεκαλυμμένον θέλημα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ εἶναι πράγματι ἡ κατάστασις τῶν ἀσεβῶν· προτιμοῦν νὰ ἦναι ὑπόδουλοι εἰς τὴν ἀδικίαν παρὰ νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὸν Θεόν. Διότι μέσος ὅρος δὲν χωρεῖ. Ἐκεῖνος ὅστις δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὸν Θεὸν καταπίπτει εἰς δοῦλον τῆς ἁμαρτίας. Ὀργὴ καὶ θυμὸς (βλέπε σημειώσεις κεφ. α'. 18). Θλῖψις καὶ στενοχωρία—τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ ἁμαρτωλοῦ τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν.

Ἐδ. 10—11. «**Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι· Οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ**». Κάθε προνόμιον, τὸ ὁποῖον δίδεται ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, φέρει ἀνάλογον εὐθύνην (Παράβ. Λουκ. ιβ' 47—48, Α' Πέτρ. δ', 17). Ἡ ὀργὴ θέλει εἶσθαι πρῶτον ἐπὶ τοῦ Ἰουδαίου, διότι αὐτὸς πρῶτος ἐδέχθη τὴν εὔνοιαν τοῦ Θεοῦ καὶ πρέπει πρῶτος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν δικαίαν κρίσιν Του. Ἐφ' ὅσον ὅμως ὑπήκουσε καὶ εἰργάσθη τὸ ἀγαθόν, πρῶτος θὰ ἀμειφθῇ καὶ θὰ λάβῃ δόξαν, τιμὴν καὶ εἰρήνην. «Ἕλληνα» ἐννοεῖ τὸν Ἐθνικὸν ἐν γένει. Δὲν εἶναι προσωπολήπτης ὁ Θεός. Οὔτε ἐδόθη προνόμιόν τι εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἢ εἰς ἄλλην τινὰ φυλήν, χωρὶς νὰ συνοδεύηται ἀπὸ ἀνάλογον βάρος εὐθύνης. Κανὲν ἔθνος δὲν δύναται νὰ μονοπωλήσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν εὔνοιαν τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὸ βάθος ὅλοι ἵστανται ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἐδ. 12, «**Ὅσοι**

γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον διὰ νόμου κριθήσονται».

Ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Ἐθνικῶν, ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀμφότεροι εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν ὁ Ἐθνικὸς διατείνεται ἄγνοιαν τοῦ νόμου, ὁ Ἀπόστολος ἀφαιρεῖ τὴν ὑπεκφυγήν· εἶναι ἀναπολόγητος. Ἐὰν ὁ Ἰουδαῖος καυχᾶται διότι ἔχει τὸν νόμον, ὁ Ἀπόστολος ἀφαιρεῖ τὴν ψευδῆ ταύτην καύχησιν. Ὁ Θεὸς ἐχώρισε τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τὰ λοιπὰ Ἔθνη ἀλλ' αὐτὸς ὁ χωρισμὸς δὲν τοὺς ἀπαλλάσσει. Οἱ Ἰουδαῖοι ἔλαβον γραπτὸν νόμον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ θὰ κριθοῦν· ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, ποῦ δὲν ἔλαβον τοιοῦτον γραπτὸν νόμον, θὰ ἀπολεσθοῦν, ἐφ' ὅσον εἶναι ἔνοχοι, χωρὶς νὰ ἦναι ἀνάγκη νὰ στηριχθῇ ἡ καταδίκη των ἐπὶ τοῦ γραπτοῦ νόμου.

Ἐδ. 13. ***«Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται».*** Εἰς τὸ ἐδάφιον τοῦτο ὁ Ἀπόστολος ἀποκρούει μίαν δυνατὴν ἀντίρρησιν ἐκ μέρους τῶν Ἰουδαίων. Ἐγνώριζον ὅτι ὁ Νόμος εἶναι ὁ κανὼν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐκαυχῶντο εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Νόμου· ἀλλὰ τὸ νὰ ἀκούῃ κανεὶς τὸν Νόμον ἢ νὰ τὸν γνωρίζῃ δὲν ὠφελεῖ εἰς οὐδέν, οὔτε συντελεῖ τοῦτο εἰς τὴν δικαίωσίν του, μόνον «ὁ ποιῶν αὐτὰ θέλει ζήσει δι' αὐτοῦ». Ἐὰν λοιπὸν δικαιοσύνη πρέπει νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τοῦ Νόμου, ὁ Νόμος πρέπει νὰ ἐκπληρωθῇ. Διὰ τοῦ Νόμου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δικαιωθοῦν ἐκεῖνοι, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐδόθη, εἰμὴ ἐὰν ἐφήρμοζον τὸν Νόμον, καὶ ἐὰν δὲν τὸν ἐφύλαττον ἡ κατάρα εἶχε ἤδη ἀπαγγελθῇ ἐναντίον των.

Ἀλλὰ ποῖος ποτὲ ἐφήρμοσε τὸν Νόμον; Ἐὰν λοιπόν, ὑπάρχῃ μὲν δικαίωσις διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ Νόμου, οὐδεὶς ὅμως ἠδυνήθη νὰ δικαιωθῇ δι' αὐτοῦ διότι οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τὸν φυλάξῃ, ἄλλη ὁδὸς δικαιώσεως πρέπει νὰ ζητηθῇ.

(ἀκολουθεῖ) ***Μ. Κυριακάκης.***

ΠΕΡΙ ΣΙΒΥΛΛΗΣ

Καθ' ὅλον τὸν ἀρχαῖον κόσμον τῆς πολυθεΐας πρωΐμως ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸ θεῖον, ζητῶν ὁδηγίαν καὶ λαμβάνων ἀποκαλύψεις παρ' αὐτοῦ. Σὺν τῷ χρόνῳ ἡ ἰδέα αὕτη ἐξελίχθη εἰς σύστημα ἐπικοινωνίας μὲ ὡρισμένας θεότητας διὰ μεσαζόντων προσώπων, τῶν μάντεων, οἵτινες μετέδιδον εἰς τοὺς αἰτοῦντας πληροφορίας περὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν σχεδίων των, καὶ ὁδηγίας περὶ τοῦ πρακτέου. Κυρίως δὲ ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ μαντικὴ ἐπὶ ἀποφάσεων κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἐπικειμένου κινδύνου, οὕτως ὥστε ἐπὶ αἰῶνας τὰ μαντεῖα διηύθυναν τὰς τύχας τῶν λαῶν, καὶ αὐτῶν τῶν ἀτόμων, οὐδεμία δὲ σοβαρὰ ἀπόφασις ἐλαμβάνετο ἄνευ προηγουμένης συμβουλῆς τοῦ μαντείου.

Εἰς τὸν ροῦν ὅμως τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτειακῶν περιπετειῶν τῶν λαῶν, ἡ εἰς τὰ μαντεῖα πίστις βαθμηδὸν ἐξησθένησε, εὐρυνθέντος τοῦ κύκλου τῶν ἀνθρώπινων γνώσεων, Κυρίως δὲ συνετέλεσαν εἰς τοῦτο δύο ἀνώτεροι παρά-

γοντες,—ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐπικράτησις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὡς γλώσσης διεθνοῦς, παγκοσμίου, καὶ διὰ ταύτης τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, ἡ φιλοσοφία καὶ ὁ πολιτισμός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ εἰς χεῖρας τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας συγκέντρωσις τῆς ἐξουσίας ἐφ' ὅλου τοῦ γνωστοῦ κόσμου, μὲ ἑνιαῖον σύστημα διοικήσεως καὶ νομοθεσίας, μὲ τέλειον σύστημα συγκοινωνιῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐξησφαλίζετο τὸ ἐμπόριον ὡς καὶ ἡ διάδοσις τῶν νέων ἰδεῶν, πρὸ παντὸς δὲ τὸ γεγονὸς τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, ἥτις ἦτο εὐνοϊκὴ διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς διαυγεστέρας ταύτης διανοητικῆς ἀτμοσφαίρας, ἡ ἀρχαία εὐπιστία εἰς τὰ μαντεῖα καὶ τοὺς χρησμοὺς ἐξητμίζετο. Οἱ διανοούμενοι ἐδέχοντο αὐτὰ μὲ μειδίαμα καὶ τοῦ λαοῦ τὸ παράπονον ἦτο ὅτι «ἐβωβάθησαν τὰ μαντεῖα». Ἡ δὲ ἀρχαία πολυθεΐα παρέμενεν ὡς τὸ ἐπίσημον θρήσκευμα τῆς πολιτείας διὰ τὰς ἐπισήμους τελετὰς καὶ ἑορτὰς—ἐστερημένη ὅμως οἱασδήποτε δυναμικῆς πνοῆς καὶ οὐδεμίαν παρέχουσα ὁδηγίαν διὰ τὸν ἐπίγειον βίον, οὐδὲ ἐλπίδα διὰ τὴν μετὰ θάνατον ζωήν.

Ἀνικανοποίητος, ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ τῆς Ρώμης ἐζήτει νὰ λησμονήσῃ. Οἱ μὲν πλούσιοι, εἰς σπατάλην ἀφάνταστον καὶ εἰς ἀπολαύσεις χλιδῆς καὶ ἀκολασίας ἐξεζητημένης, ὁ δὲ λαός, πενόμενος, ἐζήτει νὰ λησμονήσῃ τὰς στερήσεις του εἰς τὰ δημόσια θεάματα, ἅτινα τὸ Κράτος παρεῖχε δωρεάν, ἵνα κρατῇ τὸν λαὸν ὑποχείριον. Οἱ δὲ διανοούμενοι, ὅταν ἡ φιλοσοφία ἀπεδεικνύετο ἀνίκανος νὰ πληρώσῃ τὸ κενὸν τῆς ζωῆς, ἠκολούθουν τὴν διέξοδον τῶν Στωϊκῶν, διὰ τῆς αὐτοκτονίας, ὡς τοῦ ἀξιοπρεπεστέρου τρόπου τῆς ἐκ τῆς ζωῆς ἀποχωρήσεως.

Ἐν μέσῳ τῆς πανδήμου ἀδημονίας καὶ ἀπογοητεύσεως, μία κρατικὴ χειρονομία ἀνεστήλωσε καὶ ἐπισημοποίησε μίαν ἀρχαίαν μορφὴν τῆς μαντικῆς, σεβασμίαν καὶ μὴ ὑποστᾶσαν τὴν χυδαίαν ἐκμετάλλευσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον ὑποπέσει τὰ μαντεῖα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Διός,—τὴν μαντικὴν τῆς Σιβύλλης.

Αἱ Σίβυλλαι, κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, ἦσαν γυναῖκες σοφαί, κάτοχοι τῆς μαντικῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ὁ Πλάτων (εἰς τὸν Φαῖδρον) χαρακτηρίζει ὡς ἔμφυτον ἰδιότητα τῆς ψυχῆς: «μαντική τε ἡ ψυχή».

Ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων πρῶτος ὁ Ἡράκλειτος ποιεῖται μνείαν περὶ Σιβύλλης. Καὶ ὁ Πλάτων μίαν μόνον Σίβυλλαν ἀναφέρει. Μεταγενέστεροι ὅμως συγγραφεῖς ἀναβιβάζουν τὸν ἀριθμὸν τῶν Σιβυλλῶν εἰς δώδεκα. Κατὰ τὸν Παυσανίαν (ι'. 12), ἀρχαιοτάτη ὅλων ἦτο ἡ Ἐρυθραία Σίβυλλα, ἡ καὶ Σαμία λεγομένη, καθότι ἐπὶ πολὺ παρέμεινεν ἐν Σάμῳ. Ὁ Οὐάρρων ἀπαριθμεῖ δέκα Σιβύλλας, τὴν Περσικήν, τὴν Λιβυϊκήν, τὴν Δελφικήν, τὴν Κιμμεριανήν, τὴν Σαμίαν, τὴν Κυμαίαν, (Κύμης τῆς Ἰταλίας), τὴν Ἑλλησποντίαν, τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Τιβουρτινήν. Ὁ Παυσανίας διακρίνει καὶ Σίβυλλαν Ἑβραίαν, ὀνόματι Σαββῆ· ταύτην ἄλλοι ὠνόμασαν Βαβυλωνιακήν, Περσικὴν καὶ Αἰγυπτίαν.

Ἡ μᾶλλον πεφημισμένη τῶν Σιβυλλῶν ἦτο ἡ Ἐρυθραία, ἥτις ἐκόμισε τὰ πρῶτα Σιβυλλικὰ βιβλία εἰς Ρώμην. Αὕτη κατήγετο ἐξ Ἐρυθρῶν τῆς Τρῳάδος ὅπου ἦτο τὸ κέντρον τὸ ἀρχαιότατον τῶν Σιβυλλικῶν βιβλίων ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἴδης, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Κύρου.

Τῶν γυναικῶν τούτων ἡ μαντικὴ δύναμις δὲν ἠσχολεῖτο τόσον διὰ τὴν

πρόρρησιν μελλοντικῶν γεγονότων, ὅσον διὰ τὴν προαγγελίαν τῶν συμφορῶν, αἵτινες θὰ ἐπήρχοντο ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐνέμενον εἰς τὴν ἀσέβειαν, τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν διαφθοράν. Οἱ χρησμοί, τοὺς ὁποίους ἀπήγγελλον ἢ ἔψαλλον αἱ Σίβυλλαι ὑπὸ μορφὴν ἔμμετρον (ἑξαμέτρου ποιητικοῦ), ἀπετέλουν κήρυγμα πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν παραμεσογείων πόλεων ἢ χωρίων, ἃς διαρκῶς περιώδευον, καλοῦσαι εἰς μετάνοιαν καὶ ἐκτέλεσιν τῶν ἐξιλαστηρίων ποινῶν, πρὸς κατεύνασιν τῆς προσβληθείσης φιλοτιμίας τῶν Θεῶν. Ἐξ ὧν συνάγεται ὅτι οἱ Σιβυλλικοὶ χρησμοὶ πολὺ διέφερον τῶν ἄλλων χρησμῶν· ὅτι ἦσαν δύναμις ὄχι μόνον σωφρονιστικὴ καὶ ἠθικοποιητική, ἀλλὰ καὶ ἀπειλητική—ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὑπολογίσιμος, καὶ ὅτι ὀρθῶς ἐκρίθη ἡ ἐπιβολὴ ταύτης ἐπὶ τοῦ λαοῦ.

Τὰ Σιβυλλικὰ βιβλία. Αἱ πρῶται συλλογαὶ τῶν Σιβυλλικῶν χρησμῶν, αἵτινες ἀπετέλουν τὰ Σιβυλλικὰ λεγόμενα βιβλία, ἐξησφαλίσθησαν δεόντως ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Καπιτωλίου Διὸς ἐν Ρώμῃ, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ρωμαϊκῆς Συγκλήτου, καὶ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν καὶ μελέτην 15 ἐφόρων, μετὰ δύο ἐπιπροσθέτων λογίων Ἑλλήνων, πρὸς ἀκριβεστέραν διασαφήνισιν τῆς ἐννοίας τῶν ἐμμέτρων χρησμῶν τῶν εἰς ἑλληνικὸν ποιητικὸν ἑξάμετρον γεγραμμένων καὶ ἀπαγγελλομένων. Ὅτε δὲ κατὰ τὸ ἔτος 83 π. Χ. κατεστράφη διὰ πυρὸς ὁ ὡς ἄνω ναὸς τοῦ Διὸς καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἐκάησαν τὰ Σιβυλλικὰ βιβλία, ἐστάλη ἄνευ ἀναβολῆς παρὰ τῆς Συγκλήτου πρεσβεία εἰς Ἐρυθραίαν, ὅπως ἀναπληρώσῃ τὴν ἀπώλειαν ταύτην, διὰ τῆς προσκομίσεως 1000 χρησμῶν ἐξ Ἐρυθραίας. Κακῇ τύχῃ, νέα πυρκαϊὰ κατέστρεψε καὶ τὴν νέαν ταύτην συλλογήν, φυλαττομένην ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Πατρῴου Ἀπόλλωνος ἐν Ρώμῃ, ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀνασυσταθῇ ἐκ τῶν διαφόρων παραμεσογείων Σιβυλλικῶν ἑδρῶν. Τέλος, ἐν ἔτει 383 μετὰ Χριστόν, ἡ ἀκόμη τότε ὑπάρχουσα Σιβυλλικὴ βιβλιοθήκη ἐκάη ὑπὸ τοῦ Βανδάλου Στιλίχωνος, ἀφ᾽ οὗ εἶχεν ὑποβληθῇ εἰς αὐστηρὰν ἐκκαθάρισιν τὸ πρῶτον ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος (ἔτος 12 πρὸ Χριστοῦ) καὶ ἀκολούθως ἐπὶ Τιβερίου, μετὰ ἀπορρίψεως πλείστων νόθων ποιημάτων καὶ παρεισάκτων χωρίων.

Περίοδος Ἰουδαϊκῆς Σιβυλλικῆς φιλολογίας. Ἡ χρησιμοποίησις ἐκ μέρους τῶν Ρωμαϊκῶν ἀρχῶν τῶν Σιβυλλικῶν χρησμῶν ὡς δυνάμεως παραινετικῆς καὶ σωφρονιστικῆς, ἦτο τόσον ἐπιτυχής, ὥστε πρῶτοι οἱ διανοούμενοι Ἰουδαῖοι τῆς Ἀλεξανδρείας ἐσκέφθησαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὸν θρῦλον καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ σεβασμίου τούτου ὀνόματος πρὸς διάδοσιν τῆς γνώσεως τοῦ Μεσσίου μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν, πρὸ παντὸς δὲ πρὸς πρόρρησιν τοῦ ἀφεύκτου ἐξαφανισμοῦ τῆς εἰδωλολατρικῆς πολυθεΐας, καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς λατρείας τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ τῆς προσεχοῦς ἐλεύσεως τοῦ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων προφητῶν τοῦ Ἰσραὴλ προαγγελθέντος Μεσσίου, ὅστις θὰ ἐπανέφερε τὴν ἔνδοξον βασιλείαν τοῦ Δαβίδ, ἥτις θὰ ἐγίνετο πηγὴ εὐλογίας δι᾽ ἅπαντας τοὺς λαούς.

Ἡ προσπάθεια αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς ἐπαφῆς τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ μὲ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη ἡ πρώτη σειρὰ τῶν ἀποκαλυπτικῶν βιβλίων—τῶν Ἀποκρύφων, καὶ Ἀναγινωσκο-

μένων λεγομένων, ἅτινα ἦσαν ἔργα διαφόρων λογίων Ἰουδαίων τῆς Διασπορᾶς, εἰς διαφόρους χώρας ἐγκατεστημένων.

Ἡ Σιβυλλικὴ ὅμως φιλολογία ἐγεννήθη κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον τῆς ἐπαφῆς ταύτης, ὅτε ὁ Ἰουδαϊσμὸς ἤρχιζε νὰ ἐρευνᾷ μὲ ἐνδιαφέρον τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ μυθολογίαν, ζητοῦσα νὰ ἀνακαλύψῃ ἴχνη μιᾶς πρὸ τοῦ Ἀβραὰμ θεοκρατικῆς λατρείας τοῦ Ἑνὸς Θεοῦ εἰς αὐτὰ τὰ σπλάγχνα τῆς εἰδωλολατρείας. Τοῦ ἀρχικοῦ μονοθεϊσμοῦ ἐθεώρησαν ἀντιπρόσωπον τὸν Νῶε,—τὸν δεύτερον γενάρχην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους—τὴν δὲ θυγατέρα αὐτοῦ ὡς τὴν πρώτην Σίβυλλαν, ἥτις προεῖπε τὸν Πύργον τῆς Βαβέλ, τὴν διασκόρπισιν τῶν λαῶν καὶ τὴν διαφθορὰν αὐτῶν. Τὸ κήρυγμα αὐτῆς ἦτο ἀπειλητικόν. Προέλεγε τὴν πτῶσιν τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τὸν τέλειον αὐτῆς ἐξαφανισμὸν ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ Μεσσίου.

Χριστιανικὴ Σιβυλλικὴ φιλολογία. Τὸ παράδειγμα τῶν Ἰουδαίων μιμούμενοι οἱ Χριστιανοὶ τοῦ 2ου αἰῶνος, οἰκειοποιήθησαν καὶ αὐτοὶ τὸν θρῦλον καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ὀνόματος τῆς Σιβύλλης, ὅπως κάμουν γνωστὸν εἰς τὸν ἐθνικὸν κόσμον τὸν χαρακτῆρα, τὴν ζωὴν καὶ τὸ σωτήριον ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν Δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν, τὴν Ἐσχάτην Κρίσιν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πάντων ἐν τῷ Θεῷ. Εἶχον δὲ κυκλοφορίαν τὰ βιβλία ταῦτα μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ὡς θρησκευτικὸν ἀνάγνωσμα ψυχωφελές, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐθεωροῦντο τοιαῦτα.

Ἐκ τοῦ Τροπαίου τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως : «Τινὰ περὶ τῶν Σιβυλλῶν, περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ τῶν αὐτοῦ θαυμάτων» σημειοῦμεν τὸ «περὶ τῶν θαυμάτων καὶ τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ» ὑπὸ τὴν Λιβυϊκῆς Σιβύλλης, ὅπερ δίδει εἰκόνα ἐρασμίαν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς ἐχθρούς του.

Τὸ ***Περὶ τῆς ἐν Ἰορδάνῃ Βαπτίσεως*** ἀποδίδεται εἰς τὴν Δελφικὴν Σίβυλλαν, εἰς δὲ τὴν Ἐρυθραίαν τὸ περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως ἐν τῇ Δευτέρᾳ Παρουσίᾳ. Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι τὸ περιέχον τὸ γνωστὸν ἀκρόστιχον «Ἰησοῦς Χριστὸς Υἱὸς Θεοῦ, Σωτὴρ Σταυρὸς» τὰ ἀρχικὰ γράμματα 34 στίχων. Τὸ αὐτὸ περίπου ἀπαντᾷ καὶ μεταξὺ τῶν Ἰουδαϊκῶν σχετικῶν χρησμῶν ἀλλὰ προφανῶς εἶναι χριστιανικῆς προελεύσεως, τοῦ 2ου αἰῶνος.

Ὅτι ἡ Ἐκκλησία ηὐνόει τὴν Χριστιανικὴν ταύτην φιλολογίαν μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβιος, παραθέτων δείγματά τινα ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ του ἱστορίᾳ, ἐν βιβλίῳ : ***Τῷ τῶν Ἁγίων Συλλόγῳ.*** Ἀποκρούει δὲ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι εἶναι ταῦτα «ἔργα τινὸς τῶν τῆς ἡμετέρας θρησκείας, ποιητικῆς μούσης οὐκ ἀμοίρου. Οἱ δυσπιστοῦντες λέγουσι τὰ ἔπη ταῦτα νόθα καὶ τὰ αὐτὰ τῆς Ἐρυθραίας Σιβύλλης θεόπνευστα».

Ἀντιτείνει δὲ πρὸς ταῦτα ὅτι καὶ ὁ Κικέρων, πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ μετέφρασεν αὐτὰ εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν γλῶσσαν καὶ ὅτι ὁ Βιργίλιος ποιεῖται μνείαν αὐτῶν, ὡς καὶ τοῦ περὶ τοῦ Παρθενικοῦ τόκου, «δι᾽ αἰνιγμάτων, φόβῳ τῶν κρατούντων κρύψας τὸ μυστήριον».

Ἡ Ρ/Καθολικὴ νεκρώσιμος ἀκολουθία περιέχει ρητὴν ἀναγνώρισιν τῆς

Σιβυλλικῆς προελεύσεως τοῦ περὶ τῆς τελευταίας Κρίσεως χρησμοῦ, ἐν τῷ ἀρχαίῳ αὐτῆς ὕμνῳ: «Τῆς ὀργῆς φρικτὴ ἡμέρα».

«Dies irae, dies illa!
Solvet saeclum in favilla,
Teste David cum Sibylla».

Παραθέτομεν καὶ τὸν φέροντα τὸ ὄνομα τῆς Σαμίας Σιβύλλης χρησμὸν «περὶ τῆς εἰσόδου τοῦ Χριστοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπὶ πόλου ὄνου».

Χαῖρε, ἁγνὴ θύγατερ Σιὼν καὶ πολλὰ παθοῦσα,
Αὐτός σου Βασιλεὺς ἐπιβὰς ἐπὶ πόλου ὄνου εἰσάγει
Πρᾶος πᾶσι φανείς, ἵνα τὸν ζυγὸν ὅνπερ ὑπῆμεν
Δοῦλοι, δυσβάστακτον, ἐπ᾽ αὐχένος κείμενον ἄρῃ.

Μ. Σ.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Κανὲν ἄλλο βιβλίον δὲν εὐχαριστεῖ καὶ ἀνακουφίζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς θλίψεις καὶ στενοχωρίας, ὅσον ἡ Ἁγ. Γραφή. Εἰς ἄλλας στιγμὰς τῆς ζωῆς μας ἀναγινώσκομεν ἄλλα βιβλία τερπνά, διδακτικά, φιλοσοφικά, κτλ. Ὅταν ὅμως μᾶς εὕρῃ δυστυχία, ἢ ἀτύχημα, ἢ λύπη, ἢ πόνος ψυχικός, μόνον ἡ Γραφὴ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μᾶς παρηγορῇ. Διὰ τοῦτο εἰς περιστάσεις μεγάλων συμφορῶν ἢ πολέμων ἢ ἐθνικῶν περιπετειῶν αἱ πωλήσεις τῶν ἱερῶν κειμένων εἶναι πολὺ ἀνώτεραι ἢ εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις. Κατὰ τὸν μέγαν παγκόσμιον πόλεμον, αἱ πωλήσεις Γραφῶν καὶ Εὐαγγελίων ὑπερέβησαν πᾶν προηγούμενον ὅριον. Καὶ οἱ στρατιῶται, οἱ μεταβαίνοντες εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, καὶ οἱ οἰκεῖοί των, οἵτινες ἔμενον εἰς τὰ ἴδια, ὅλοι ᾐσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἔχουν κοντά των τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐὰν τοῦτο συμβαίνῃ εἰς τὰς στιγμὰς τῶν ἐθνικῶν περιπετειῶν, εἶναι βέβαιον ὅτι συμβαίνει καὶ εἰς τὰς ἀτομικὰς περιπετείας ἑνὸς ἑκάστου. Πολλοὶ ἄνθρωποι, νέοι καὶ γέροντες, λησμονοῦν τὴν Γραφὴν ἐνόσῳ λάμπει ὁ ἥλιος τῆς εὐτυχίας. Ἀλλ᾽ εὐθὺς ὡς σκυθρωπάσῃ ὁ οὐρανὸς τῆς ζωῆς, εὐθὺς ὡς ἐπέλθῃ ζημία ἐμπορική, ἀσθένεια, λύπη, στενοχωρία, τότε ἐνθυμοῦνται τὴν Γραφὴν καὶ προστρέχουν εἰς αὐτήν, ὅπως τὸ τέκνον πρὸς τὴν φιλόστοργον μητέρα. Διατί; Διότι ***ἡ Γραφὴ ὁμιλεῖ μετὰ δυνάμεως*** ὅσον οὐδὲν ἄλλο σύγγραμμα.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ εἶναι τὸ μόνον βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἔχει ***εἰδικὴν ἐπιρροὴν εἰς πᾶσαν τάξιν ἀνθρώπων,*** νέων καὶ γερόντων, πλουσίων καὶ πτωχῶν, πεπαιδευμένων καὶ ἀμαθῶν, ἀγαθῶν καὶ πονηρῶν. Ποῖον ἄλλο σύγγραμμα κατορθώνει νὰ μεταμορφώσῃ τὸν μέθυσον, τὸν χαρτοπαίκτην, τὸν ἀσελγῆ, τὸν βλάσφημον, τὸν ψεύστην, τὸν κλέπτην, τὸν ἄδικον, καὶ νὰ τὸν κάμῃ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν πονηράν του ὁδὸν καὶ τὴν πονηράν του φύσιν; Καὶ ὅμως χιλιάδας τοιούτων μεταμορφώσεων βλέπομεν εἰς τὰς κοινωνίας μας, ὀφειλομένων ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ. Ἄρα τὸ κῦρος τῆς Βίβλου ταύτης δὲν δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ, ἐφ᾽ ὅσον μυριάδες ἀθανάτων καὶ λογικῶν ὄντων ἐπιστρέφονται δι᾽ αὐτῆς εἰς τὸν Χριστὸν καθ᾽ ἡμέραν, πανταχοῦ ὅπου ἡ Βίβλος κυκλοφορεῖ καὶ μελετᾶται.